

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "
Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

[REDACTIA]
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 fileri.
Manuscrise nu să înape-
lază.

O carte nouă.

— Articolele politice ale d. O. Goga. —

Arad, 30 Septembrie.

Zilele acestea a apărut, în editura „Tribunei”, o carte de o deosebită actualitate, care constituie desigur un adevărat eveniment în viața noastră politică și culturală. Cartea poartă titlul „Crâmpiele din sbuciumările dela noi” și cuprinde 56 de articole publicate de patru ani încoace prin reviste și ziare dela noi, de poetul Octavian Goga.

Trecător prin lumea aceasta plină de sbuciumări mari, d. O. Goga și-a însemnat, pentru sine și pentru nenumărații săi admiratori, o seamă de crâmpie, pe cari li-a analizat și cari laolaltă, îți dau o iconă aproape completă a vieții noastre românești din această țeară.

D. Goga era în ochii opiniei publice, până mai acum câțeva vreme, un „poet”, un „visător”, care, purtat de Muse prin sfere străine majorității muritorilor, cobora din largul lui suflet în strofele de versuri picături de nectar, cu cari îndulcea clipele vieții cetitorilor dormici de o lectură „amuzantă”. Lumea acestui „poet” se părea că n'are mult a face cu lumea noastră, a celor mulți și necăjiți. Pentru viața reală, cu multele ei mizerii, pentru înfrângerea curentelor de aspirare ale dușmanului, n'ajunge „poesia”, oricât de frumos ar fi, la urma urmelor, „Oltul” sau „Noi” ș. a. Pentru aceste trebuie să fii om cu simț „practic”, om care să te pricepi la șuruburile „politice”.

Iată însă că d. Goga dovedește cu timpul, că d-sa nu e numai un „poet mare”, ci și un om mare, care înțelege viața reală.

În istoria literaturii noastre mai cunoaștem un caz analog când un poet a fost și un gânditor mare în viața politică a poporului. *Eminescu*, poetul ale cărui „*Scrieri politice și literare*” au apărut acum vr'o șase ani, a dat „politice” un înțeles mai larg decât acela obișnuit. Politică nu e numai: a ținea discursuri în parlament, a vorbi la adunări populare despre votul universal și despre egala îndreptățire și a-i înjura pe Unguri cu orice prilej, ci sub *politică* trebuie să se înțeleagă interesul cel larg pentru toate manifestările genuine ale sufletului poporului și regularea tuturor condițiilor de viață trupestă și sufletească a acestuia. Dând politicei acest înțeles, era firesc ca d. Goga, care simte cu mult mai puternic decât oricine altul viața poporului nostru dimpreună cu toate aspirațiile ei, cărora li-a dat expresiune în genialele lui creațiuni poetice, să facă și „politică”. Spre politică, în înțelesul larg și sănătos al cuvântului, nu îl ducea numai datorită sa de intelectual român, ci și misiunea lui de scriitor. Ce frumos zugrăvește dsa datorită scriitorilor în politica unui popor, ca al nostru. „În viața popoarelor luptătoare scriitorii au fost și vor rămânea avangarda care deschide bătaia. Scrierile lor e trimbița fermecată, prin care se propagă aspirațiile unui neam. În sufletul lor larg ei cuprind și plămădesc durerile mari ale mulțimei. Ei sunt reprezentanții celor mai avansate credințe și din ținuta lor trebuie să se desprindă idealitatea luptei unui po-

por. Cu ochii roșiți de un chip care plutește departe, ei merg înainte și drumul lor e fără cotituri. Ei au numai popasuri, întoarceri n'au. Ei sunt apostoli, nu vameși. Ei predică, nu fac tirg. Transacțiile la masa verde le fac politicieni cu conștiința elastică, în vreme ce scriitorii durează între pământ și cer puntea de aur pe care strălucește sufletul unui popor. În vremurile de bătaie ard focuri în noapte, pe culmile munților. Aceste semne sunt semnul, că războiul a început, că în vale sunt oști gata de luptă. Aceste focuri, — un simbol al vecherii neadormite, — sunt, în frământarea unui popor: scriitorii”.

Credincios acestui crez, căruia nimeni nu ia dat până acum o atât de minunată expresie, d. Goga a început a-și spune cuvântul și asupra chestiunilor curente din viața noastră publică. Era firesc ca un om de calibrul d-sale să nu poată spune banalități, după cum era firesc ca acest om, care a revoluționat literatura noastră mai nouă, să revoluționeze, într'un înțeles tot atât de bun, și viața noastră publică prin „însemnările” sale asupra lucrurilor dela noi. Acela care a afirmat cu o tărie ce-nu s'a mai întâlnit până aci, drepturile firești și eterne ale sufletului nostru, nu putea să se afirme nici în *manifestările lui politice*, altfel.

După cum din poeziile dlui Goga lipsesc tiradele și vorbele mari și unflante, tot astfel și în articolele d-sale politice pulsează viața noastră românească întreagă, așa cum se răsfrânge ea printr'un suflet deosebit de sensibil. Articolele dlui Goga sunt — am putea zice — articole de po-

„Pont-Neuf”.

De Adrian Corbul.

Așa de trist și de părăsit mi-a apărut ieri Pont-Neuf, pe când pășeam pe întinderea lui cenușie, sub cerul palid și obosit de toamnă. Nici un uruit de roți nu-i sfășia liniștea, nici un alt trecător afară de mine, nu bătătorea masivele petre ale punții. Sub picioarele mele Sena gălăgia încetșor, numai pe sub înaltele arcade unde ei mugeau mai tare. Veneam dela malul stâng spre cel drept și m'am oprit câțva pe singuratecul pod. M'am așezat pe una din băncile circulare de piatră, nu departe de statuia lui Enric IV. În fața mea insula Saint-Louis părea o îngrămadire pitorească de case vechi și sărace, iar în dosul lor turnurile negre și masive ale medievalului Palat de justiție se profilau pe cer.

Ceasurile erau patru după amiază. Pe punțile învecinate trăsurile și automobilele se repezeau într'o învălmășeală neîntreruptă, camioanele scârțâiau, siluete de pietoni se încrucișau cu zor. Pe Pont-Neuf, tăcerea era adâncă. O melancolie blândă se desfăcea din fiecare piatră a acestei punți uriașe, cea mai solidă punte a Senei; iar silueta nemișcată a calului de bronz de pe care privește bărbosul rege, îmi făcea impresia că mă aflu pe una din acele ziduri de cari ne vorbesc basmele și pe cari toate sunt mute, adormite, împetrite de mai multe sute de ani.

Și tot privind la jocul de flacări și de jăratec pe cari razele soarelui le scornea pe luciul ferestrelor din insula Saint-Louis, m'am întrebat asupra misterului care prezidează la destinul

nu numai al făpturilor din această lume, dar și al obiectelor neînsuflețite, oricât de mari sau ori cât de mici ar fi ele. Rasele, popoarele, indivizii și orice obiecte neînsuflețite prezintă toate în existența lor, și relative cu însemnătatea lor, trei puncte precise: progresul, apogeul, decadența. Și printr'o asociațiune de idei, care ar părea bizară, dar pe care în fond, nu o cred lipsită de logică, am unit în același sentiment de tristeță svârcolirile bietului imperiu turcesc, odinioară așa de puternic, azi așa de asuprit, și căruia, în momentele de față, și profitând de slăbiciunea sa, Italia vrea să-i smulgă Tripolitania, cu melancolica singurătate a lui Pont-Neuf, această punte astăzi așa de neglijată, și care în trecut forma miezul cel mai animat al Parisului, promenada lui cea mai însuflețită, și pe care sgomotul și promiscuitatea nu se intrerupeau nici în timpul nopții.

O diră de soare ce încununa capul de bronz al eroului dela Lory mi-a readus în minte întreg trecutul acestui pod faimos, bătătorit odinioară de atâtea picioare de gentilioni, de burghezi, de bandiți, peste care caleștile treceau huruind și unde actorii ambulanti adunau atâtea nărod în jurul strimbăturilor lor și a vorbelor de spirit ce le rosteau.

Mărirea și decăderea lui Pont-Neuf! O carte întreagă s'ar putea scrie sub acest titlu și desigur că n'ar fi nici decum banală înșirarea evenimentelor istorice cari au avut drept centru această punte atât de părăsită azi. Punerea temeliiilor ei a avut loc prin 1578 sub Enric III de Valois, dar podul a fost sfârșit tocmai în 1607 sub domnia lui Enric IV de Bourbon, a cărei sta-

tuie stăpânește cu atâtea melancolie apele verzi ale Senei.

Spun cronicile rămase din aceea vreme că ridicarea lui Pont-Neuf a constituit timp de ani încheiați una din cele mai mari preocupări ale parizienilor. Tot timpul cât au ținut lucrările, ei veneau grămadă pe malurile Senei ca să-și dea seama de progresele ce le făcea podul. Ba chiar și cei doi regi ai Franței urmăreau din balcoanele Luvrului mersul lucrărilor. În Paris toată lumea vorbea de Pont-Neuf și când, în sfârșit, el s'a întins solid, svelt și vast peste cele două brațe ale Senei, întreg orașul a serbătorit evenimentul cu o ne mai pomenită însuflețire.

Apoi, Pont-Neuf a devenit locul de predilecție al promenadelor de parizieni mari și mici, săraci și bogați. El a fost cea ce s'azi Cîmpiile Elysee și afluența care-l caracteriza a dăinuit mulți ani, multe veacuri, până în 1854, când au fost dărimate casele ce-l mărgineau de-o parte și de alta pe toată întinderea sa. Și mi-l închipuiesc așa cum era el acum trei sute de ani, plin de o lume pestriță și sgomotoasă... În timpul zilei gentilioni în haine de mătase, cu spede lungi la încingătoare, îl străbăteau de sus în jos, vorbind tare și aruncând priviri disprețuitoare asupra burghezilor și oamenilor din popor. Marii seniori și dame dela Curte treceau la pas în caleștile lor groaie și ciselate, trase de cai focoși. La câte un colț al podului, pe un covor întins pe jos, câte un saltimbanc sau acrobat ambuland făceau tururi de forță, chemând mulțimea prin gesturi multe și cu vocea răgușită de atâtea strigare. Prin mulțimea deasă se strecurau pungașii agili și hoții de

litică internă, câtă vreme articolele puținilor noștri bărbați politici, sunt articole de „politică externă”. D. Goga se ocupă în articolele d-sale de chestiunile noastre în legătură cu sufletul nostru — singurul care le poate da o altă înfățișare — în vreme ce marii noștri politicieni văd dintre toate chestiunile vieții noastre numai acele lucruri cari au vr'o legătură cu viața ungurească. Deci câtă vreme alții scriu cu un zel vrednic de o cauză mai bună serii de articole doctrinare despre „autonomia noastră națională”, despre „votul universal”, despre „limba de comandă” și despre micile sau marile scandaluri ale vieții ungurești, d. Goga se gândește la alte lucruri cari ne sunt cu mult mai apropiate și cari sunt cu mult mai însemnate pentru noi. D-sa se gândește la „tragedia mare de strivire îndelungă” a țaranului nostru uitat de toți, — la clasa noastră cultă care a frânt puntea de trecere la inima țaranului, lăsându-o în cele mai multe cazuri, numai pe acea cătră șerparul lui, — la conflictul sufletesc dintre părinți și fii, — la înspăimântătoarea influență a cultului străine asupra intelectualilor noștri cari nu mai au credință, la „condotierii mărunți” cari sub mantaua interesului public, umblă să-și aranjeze trebșoarele lor, la „abili făcători de pace, suflete pipernicite de tarabă, cari nu s'au pătruns nici când de fiorul războiului”, — la transfugii politici, cari ne fac mai mult rău decât cei mai șoviniști unguri, la preoțimea noastră dela țară, pe umerii căreia se razimă întreg sufletul poporului și căreia trebuie să i se deo educație potrivită cu nevoile noastre actuale, — la tineretul nostru, care numai „printr'un rigorism moral și prin energia repulsivă a vârstei tinerești” poate strivi multele păcate ale vieții noastre, — la „micile garnizoane” de prin orașele noastre, cari fac cu nepuțință o solidaritate frumoasă, — la „frunțașii” noștri cari țin toaste despre divul Traian pentruca în umbră să-și vadă de

trebșoarele lor, — la bucherii politici cari nu înțeleg sub politică decât război de fraze și cari, grație lipsei lor de cultură românească, nu se pot apropia de sufletul poporului pe care vreau să-l ferească ș. a. m. d.

Niciodată nu s'a spus la noi vorbe mai răspicate despre lucrurile noastre, niciodată intransigența noastră politică n'a fost sprijinită cu dovezi atât de multe și de elocvente, întru cât toate acestea isvărăsc din întreaga viață istorică și actuală, a poporului nostru și din toate trebuințele lui cele mai adânci de astăzi, niciodată politica românească nu și-a spus atât de magistral crezul ei ca în aceste pagini ale dlui Goga. Nu e nimic doctrinar, nimic ce ar sămăna a retorism, a vorbă mare, a declarație, ci numai judecată rece, bazată pe un puternic fond moral și pe o largă înțelegere a vieții. Din toate articolele acestea, în cari răul e înfierat cu toată necruțarea, exhală un miros sănătos, ce după fierul plugului care răstoarnă brazde pentru a face posibilă rodirea cea bogată. Când lași volumul din mână ai senzația, că ai trecut printr'o vreme mare cu fulgere și trăsnete.

Volumul aduce de altfel o covârșitoare lumină și în besna războiului de patimi ce s'a deslănțuit între noi. Cetitorii își aduc aminte de faimoasa broșură a deputatului Vaida, care își luase angajamentul să dovedească „tradarea Tribunei” și complicitatea ei cu Mangra și cu Tisza. D. Vaida a produs într'adevăr dovezi, dovezi palpabile, fraze vinovate puse, spre a nu lăsa nici o îndoială, între semnele citării. „Crepusculele nulițărilor mocnite” din broșura dlui Vaida, era un articol într'adevăr foarte ingenios, care punea însă la probă îndrăzneala autorului.

Citatele și excerptele, cari serviau de dovadă tradării noastre erau scoase toate din articolele dlui Goga. Ei bine, *corpus delicti* e acum aici. Ii venim în ajutorul dlui Vaida, cu materialul complet al „tra-

dării” noastre, dar și în ajutorul publicului cu judecarea definitivă a operei d-sale. Aici sunt și „măgarii de pe Vesuv” și „advocații cari vând capra săteanului” și „preoții simoniaci”. Aci e Mangra, aci e Tisza, aci e „Budapesti Hirrap”. O lumină retrospectivă desăvârșită aruncă aceste articole, strânse în mănunchiu și înfățișând gândirea unitară a celui mai de seamă gânditor dela noi. Vorba lui Hamlet: cu fraze scoase chiar din sfânta scriptură, dacă vreți, scot pe Diavolul de autor al Bibliei, — capătă și în acest caz o confirmare.

Ceeace fi va mai plăcea fiecărui om în acest volum este forma superioară în care sunt turnate gândurile dlui Goga, o formă care la noi n'are precedent. Volumul întreg e o lectură nu numai edificatoare ci și amuzantă, o calitate atât de rară la cărțile „serioase”.

Indemnăm întreg publicul românesc care vrea să-și facă o icoană despre frământările ultimilor ani din viața noastră publică, să-și făurească o credință tare pentru viața, care e o luptă, — și să aibă câteva ceasuri de cea mai adevărată plăcere sufletească — să-și cumpere volumul domnului Goga, care n'ar trebui să lipsească din casa nici unui român.

Modificarea legii de presă. Se anunță din Sibiu: Comitetul permanent al comitatului (Sibiu) a primit adresa comitatului Pesta referitoare la modificarea legii de presă, cu adaosul prezentat de membrul *Nicolae Ivan*, ca acele curți cu jurați, unde se tipărește foaia, să judece și delictele de presă, — iar cautiunea ce se cere pentru foile politice să se șteargă. Se va face propunere în acest înțeles congregației din 2 Octombrie.

Camera. Au fost votări nominale, o vorbire a deputatului independist Preszly Elemér și o interpelație în chestia bugetului anului 1912. La ședința de astăzi au luat parte și croații pentru că se aștepta că va răspunde contele Khuen asupra banului Tomasich. Pe culoare s'a discutat mult asupra veștii ce se colportează, că Berzevici și-ar da în scurtă vreme dimisia din prezidenția Camerii. Se afirmă că fotoliul prezidențial va fi ocupat de Tisza, care va proceda mai sever față de obstrucționisti.

buzunare; din când în când o încăierare se producea. Dar și dueluri regulate aveau loc pe Pont-Neuf. Și lumea privea liniștită cum se bat gentilonii, iar când vre-unul cădea lovit de moarte pe pietrele însângerate, mulțimea se împrăștia tot așa de calmă ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat. Pe vremea prințului când orologiul Samariteanei își defila cortegiul de apostoli — mehanism ingenios și mult apreciat de parizieni — podul încă nu se golea: pe băncile de piatră, aceleaș pe care odihneam ieri! — luau loc desmoșteniții vieții, bieți muritori de foame, cari n'aveau cămin și nici bani ca să mănânce de prânz.

Intreg trecutul Parisului, nu-l poți studia nicăiri mai bine ca pe vechile și îngălbenitele estampe, pe cari le vezi înșirate prin lăzile „bouquinistilor” de pe marginea Senei. Mi-aduc aminte că am privit cu mult interes una din aceste estampe care înfățișă Pont-Neuf într'o dimineață de Duminecă. O mulțime pestriță acoperea podul. Negustorii de turtă dulce, florărese, țărani cu câte o găscă sau un purcel la subțioară, gentiloni cu mentele de mătase și cu mustățile răsucite, spadașini cu mutrele crunte și cu barba sălbatecă, doici cu pruncul la sîn, patrulă de soldați din „corps du guet”, mușchetari țanțoși, vagabonzi zdrențuiți, cochete sulemenite, toate păturile sociale ale Parisului ev-medial erau reprezentate pe construcția de piatră care leagă ambele ma-

luri ale Senei. Jos fluviul curgea tot așa de domol ca și în ziua de azi: dar cheiurile nu existau, ci în locul lor se ridicau corturi bizare, clădiri din scânduri cari adăposteau familii de comedi-anți ambulanti.

Dar farmecul cel mare al lui Pont-Neuf, îl da întunerecul misterios al nopților pariziene. Cum se lăsa seara, puntea se acoperea de familii întregi de burghezi cari veneau cu nevestele și cu fetele lor să respire răcoarea pe care o împrăștie Sena, în nopțile călduroase de vară. Pe la nouă seara, îndrăgostiții, strîns lipiți unul de altul, cu buzele arzătoare și lacome de sărutări. Câte șoapte de iubire nu vor fi auzit aceste parapete de piatră de care îmi rezimam ieri cotul, privind în depărtare, cum lunecau vapoarele pe apă! Și câte strigăte de moarte nu se vor fi împrăștiat sub cerul impasibil și vast care pe atunci ca și acum, se întindea de-asupra capetelor? Căci îndrăgostiților le urmau bandiții și spadașinii. Fața de argint a lunei a văzut de sigur multe lupte crunte sfârșindu-se cu moartea între cele două parapete ale lui Pont-Neuf; la multe scene fioroase va fi asistat ea.

Dar toată această viață și mișcare au fost odată — azi ele s'au adunat în alte colțuri ale orașului, iar Pont-Neuf, trist și singuratec își profilează domol silueta deasupra Senei veșnic curgătoare. Și mă întreb din pricina căreia legi i-a fost

retrasă acestei punți întreaga însuflețire de care se bucura în trecut? De ce nu mai joacă ea acelaș rol ca de demult? Căci însemnătatea, soliditatea podului sunt aceleași; aceleași sunt pozițiunile pe cari le ocupă. Și — ori cine poate observa acest lucru — pe când punțile vecine sunt fără de încetare aglomerate, Pont-Neuf, care este mai larg, mai comod, mai solid decât ele, este cu desăvârșire neglijat. O putere misterioasă îi face pe parizieni să-l ocolească și să prefere alte poduri pe cari nimic nu-i îndreptățește să le aleagă. Da, o forță misterioasă îndepărtează lumea dela Pont-Neuf. Dacă l'aș întreba pe vre-unul din acești trecători de ce-l ocolește, sunt sigur că m'ar privi cu uluire și că n'ar ști ce să-mi răspundă. El nu și-ar da seama de puterea ocultă care-i dictează această purtare; el nici n'ar bănuși măcar. Dar influența aceasta există, implacabilă și ascunsă. Ea nu poate fi sondată de o minte omenească. Ea își are izvorul în legile impalpabile și inesplicabile ale naturii, în legea care ordonă ca cutare popor, cutare individ sau cutare obiect să intre în decadere, după ce, tot din motive necunoscute nouă, i-a ordonat să strălucească odată în cel mai frumos apogeu.

Paris, Septembrie.

DAJKOVITS E.

Atelier de fotografii artistice,
— — de primul rang. — —
ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după
tografii vechi și noi în mărime naturală,
expuneri de obiective speciale pentru interior,
acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate.
Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas.

Vești rele dela Slovaci.

Budapesta, 29 Sept.

(Dela corespondentul nostru). Acum câteva zile a apărut într'un ziar unguresc informația despre întemeierea unei noi societăți pe acții slovacești — „Mercur”, — al cărei „scop este necunoscut”. Norocul a voit ca în ziua aceea să întâlnesc pe un fruntaș slovac, admirabil financiar, amestecat în viața economică a aliaților noștri și — foarte înflăcărat naționalist. L'am rugat să mă lămurească asupra situației la Slovaci și să-mi explice nevoia înființării noii bănci cu un capital atâta de mic — 30.000 de coroane. În șirele următoare voi cuprinde cât se poate de fidel esența declarațiilor acestui conducător Slovac, care nu vrea să-și dea numele, fiindcă nu ține să facă politică militantă.

— Dvoastră Români, neștiind limba noastră, vedeți împrejurările vieții publice slovacești în lumina, în care le prezintă gazetele ungurești, — adecă incomplet și foarte tendențios. Compatrioții noștri au grandomania să creadă, că orice partid politic naționalist — și mai cu seamă slovaceșc — ar fi derivatul cutărui partid unguresc. Îți mai aduci aminte de articolul lui „Világ” despre ruptura din partidul nostru? Acolo se afirmă că noi am fi crescut hrăniți la pieptul partidului popular. Greșala în credința aceasta se explică ușor: ura francmasonilor contra oricărui sentiment religios și — presupunerea că la naționalitățile din Ungaria conștiința națională nu este atât de puternică, încât să se manifesteze cu necesitate în forme de organizație națională proprie, independente de viața ungurească, — cel puțin pe cât ne îngăduie legile țării. Iar când văd politicianii unguri semne ale unei vieți naționale la noi, nu voesc să-i recunoască îndreptățirea legală, și încearcă să ne vîre în vr'un partid unguresc. Vedeți dv. ce pățiți cu contele Tisza.

Dar să revin la chestie. Viața noastră publică este azi într'un hal dintre cele mai dureroase. Desorientarea este completă. Conducătorii noștri nu știu nici ei ce vreau și nu odată avem să înregistrăm declarații opuse una celeilalte, făcute în aceeaș vreme de doi deputați aleși cu program național. Iată un exemplu recent. Deputatul Szkicsák, cel care nu voise să subscrie proiectul de răspuns la mesaj prezentat de clubul naționalist parlamentar, și care intră în cameră cu deputații guvernamentali, ține într'o Joi o cuvântare în congregația comitatului Arva. Era vorba de cunoscuta hotărâre a orașului Vârșeț. D. Szkicsák declară că va vota proiectele militare, orice biruri și greutăți noi vor aduce pe capul poporului, fiindcă se cere din Viena. Dumineca următoare însă, la o adunare socialistă dintr'un orașel, în comitatul Pojunului, deputatul Iuriga spune

că reforma militară trebuie picată, cu orice mijloace, fiindcă poporul nu poate suporta enormele sarcini, pe cari le aduce această reformă. Asemenea scrie și d. Hodzsa în foaia sa săptămânală, desaprobând pe Szkicsák și asigurând pe alegătorii slovaci, că Szkicsák va vota după cum va hotări clubul naționalist. Interesant este însă să observ, că nici unul dintre cei doi deputați nu a găsit cu cale să se ocupe de tendința maghiarizatoare a proiectelor, osândindu-o cu asprimea și energia cuvenită.

Și încă ceva. Pe cât aflu, la Români s'a potolit neînțelegerile interne, sau în orice caz nu mai au violența de acum câteva luni. La noi însă abea azi începe să-și ridice capul demonul certelor neferositate. Nici până acum nu s'a prea făcut nimic pentru popor, dar dacă acest foarte puțin va mai fi atăcat și de veninul discordiei, de focul patimei și al urei dintre frați, viața noastră națională se va nimici pentru mulți ani.

Atacurile prin ziare au început. „Slovenske Ludove Noviny” din Pojun, redactată de Juriga, Tomanek, Hlinka și Szkicsák într'un spirit din cele mai clericale cu putință, s'a năpustit c'o vehemență fără pereche în publicistica slovacească, asupra ziarului național-democrat „Slovensky Tennik” din Budapesta, în special asupra șef-redactorului Anton Stefanek, pe care îl insultă de-a dreptul. Eșirea aceasta este cu atât mai puțin admisibilă, cu cât părintele Hlinka a făcut o greșală națională grea. Sfinția sa a uitat și sângele dela Cernova, și anii de temniță, și persecuțiile nesfârșite pe cari le-a îndurat din partea unghurizatorului episcop Párvy, și a făcut pentru acesta o propagandă foarte vie prin comunele învecinate cu comuna sa, desmintindu-și întreaga atitudine din trecut. Este ca și când părintele Lucaciu al dv. ar fi făcut acelaș lucru pentru răposatul episcop Szabó dela Gherla, — dar în condiții cu mult mai agravante pentru părintele Hlinka. Căci marginile obedienței sunt destul de hotărâte și ele.

Mai multă liniște se observă în tabăra conservatorilor grupați în jurul lui „Narodnie Noviny” din Turoc-Sveti-Martin, redactori: Svetozar, Hurban-Vajansky și Iosif Skultéty), și în organul scris întreg de d. Hodzsa (Slovensky Tyzdennik). Dela acesta din urmă însă ne așteptăm la o surpriză dureroasă, cu urmări incalculabile de rele pentru politica slovacească. Despre aceasta până acum se vorbea numai pe șoptite, dar de câteva zile se afirmă că o să se întâmple cu singuranță.

Astfel am ajuns la societatea pe acții „Mercur” — cea cu „scopul necunoscut”. Intemeietorii ei sunt dnii Hodzsa și Szkicsák, cari — nu știu prin ce minune — s'au convins că pentru Slovaci cea mai salvatoare politică ar fi cea oportunistă. Pentru a putea face această politică, e

nevoie de un organ de publicitate și firește de bani, ca să-l poată susține. Din pricina aceasta au înființat dlor „Mercur”-ul, al cărui scop adevărat este: cumpărarea și susținerea organului popular „Slovensky Tyzdennik”, prin care să se propovăduiască politica oportunistă, de care am amintit mai sus. Cum zic, știrea aceasta se menține ca foarte autentică.

Noi, naționaliștii intransigenți, nu putem înțelege și aproba astfel de rătăcire. Căci nici guvernul actual, nici cele din trecut, nu au respectat drepturile noastre asigurate prin lege. Nici măcar o bunăvoință mai pronunțată nu avem să înregistrăm, necum o înțelegere a aspirațiilor noastre. Cu atât mai puțin ne temem de acțiunea dlor Hodzsa și Szkicsák. Ea va fi primejdioasă și va ispiti pe mulți slabi de inger, ne va slăbi tocmai acum în vremea când se va face reforma electorală, — dar viață lungă nu o să aibă încercarea aceasta. Fiecare Slovac își dă seama, că rolul nostru este să rămânem în opoziție și să luptăm fără preget până atunci, până când vom izbuti să nimicim sistemul politic de azi, până când vom avea la cârma țării bărbați cu vederi politice identice cu cele ale noastre. Iar nedreptățile, pe cari le suferim zi de zi, au darul de a ne aduce aceasta mereu aminte.

Am redat cu toată obiectivitatea și fidelitatea posibilă esența declarațiilor fruntașului slovac, care — prin chiar oficiile pe cari le ocupă — este în situația de a cunoaște amănunțit faza de azi a vieții publice slovacești. Am căutat să mă informez și dela alți Slovaci despre aceste lucruri, și am primit explicații tot în sensul acesta. Regret numai că nu am putut să întâlnesc pe d. Milan Hodzsa, care este în Praga și se întoarce abia Vineră următoare. Aș fi ținut să dau și lămuririle dlui în numărul de azi. Așa însă sunt nevoit să amân eventuala întâmpinare a dlui Hodzsa pe timpul când va sosi în Budapesta.

Gronică externă.

Presă rusă și vizita lui Iusuf Izedin în România. Vizita prințului moștenitor în România a fost demult lăsată uitării, și cu toate acestea, aceea cari au privirile îndreptate asupra a tot ce se face în țară, tot continuă să vorbească despre dânsa.

După ce presa bulgară a interpretat în toate felurile modul cum a fost primit prințul Iusuf Izedin la Sinaia, și după ce a făcut toate presupunerile posibile și imposibile, arătând pericolul și monstruoșitatea alianței turco-române, vine rindul presei rusești să vorbească în acelaș fel despre aceeași vizită princiară.

Astfel, în unul din numerile din urmă, iată între altele, ce scrie ziarul rusesc „Birjevia Viedomosti”:

„Știind situațiunea ambelor țări, trecutul și tendințele lor în viitor, convențiunea turco-română poate fi socotită ca o nebunie, căci ea leagă două state cu interese contrarii. Dar frințele acestei afaceri nu se găsesc nici la București și nici

Ludovic Faimann
croitor englezesc.

Recomandă atelierul său renumit în croiala hainelor, pardesiilor și paltoanelor. — Bogat asortiment în stofe streine și indigene.
Serviciu prompt. — Prețuri ieftine!

Croitorie englezească
Lugoj, edificiul-Bazar,

la Constantinopol, ci în altă parte și ele sunt lăsate mai libere sau mai strânse, după împrejurări și interes.

O astfel de alianță nu înspăimântă pe nimeni și cu atât mai puțin pe statele slave.

Timpu va dovedi, cât de mult această alianță va servi interesele Turciei și ale României dar nu începe nici o îndoială că Turcia nu trebuie să-și caute aliați peste țări și mări, ci să-și ia dintre statele balcanice, singurele cari îi pot garanta integritatea”.

Deschiderea stagiunii teatrelor din Regat.

Am dat totdeauna o deosebită atențiune mișcării teatrale a fraților noștri din Regat, chiar și din motivul că la noi, din pricina dușmăniei guvernelor ungurești și a lipsei noastre de o mai îndemnată întreprindere, nu putem să avem nici măcar un teatru ambulant, necum unul stabil, pe care îl vedem numai ca prin vis, cine știe când, peste vre-o două sute de ani.

Frații noștri din Regat, în urma avântului binefăcător pe care l'a luat în vremea din urmă literatura noastră, plină de înțelegere pentru marea însemnătate a scenei, au depus cele mai frumoase străduinți pentru ridicarea la un nivel european a teatrelor din țară. Le-au reorganizat, introducând în sinul lor un nou element de viață și în unele părți, ca de pildă la Craiova, de unde primim un interesant program al stagiunii anului acestuia, s'au făcut radicale schimbări îmbucurătoare în organizația internă. Dar și autorii pieselor de teatru, atât de rari mai înainte, au răsarit acum ca din apă. De unde până acum abia puteam să numărăm pe degetele dela o mână, pe autorii noștri dramatici, azi ni-se îmbie o mulțime, dintre cari unii prezintă serioase garanții de talente productive și alese. Interesul publicului din Regat a crescut nebănuit de mult față de manifestările artistice ale teatrului românesc și, noi de aici, cu o legitimă mândrie de frați vedem cum să așează temelia cea mai statornică unor situații culturale pe cari noi le știam până acum numai la străini. Ne bucurăm de străduințele fraților din Regat și am dori ca și în alte orașe ale României, nu numai la București, Iași și Craiova să putem înregistra începutul unei mișcări mai puternice în teatru.

La București, stagiunea Teatrului Național s'a deschis Sâmbătă, cu o frumoasă piesă a lui Nic. Scurtescu, scriitor român puțin cunoscut, care a murit la 1879. „Rhea Sylvia” a fost scrisă acum sînt 38 de ani, în versuri curgătoare de acest „fiu de țaran” căruia „Adevărul” din București îi face o mișcătoare biografie. Cuprinsul ei, după d. D. Karnabatt, criticul teatral dela „Seara” este următorul:

„Amuliu detronează pe fratele său Numitore, se sue pe tronul Albei, și pentru a nu fi răsturnat de urmașii lui Numitore îi ucide, lăsând în viață numai pe regele detronat și pe Rhea Sylvia, fiica lui, pe care o face vestală.

Rhea Sylvia își calcă îndatoririle cu zeul Marte și naște doi copii gemeni. Amuliu aflând o condamnă să fie îngropată de vie, iar pe cei doi copii îi dă păstorului Faustus pentru a-i arunca în Tibru.

După 21 de ani, Amuliu domnește ca tiran, e fericit, dar un vierme i-s'a înăscut în suflet, îi sfredelește mulțumirea, îl neliniștește. Iubește pe o străină care e la curtea lui, numită Iliia. De fapt Iliia e însăși Rhea Sylvia, căci călăii înduioșați nu au executat poruncile lui Amuliu.

Iliia mărturisește lui Numitore că fiica lui nu a murit, că trăiește, că ea e Rhea Sylvia.

În timpul acesta s'a prins un vestit tâlhar, Remus, fiul lui Faustus, pe care Amuliu îl trimite lui Numitore să-i dea pedeapsa.

Romulus, fratele lui vine la Roma să-l scape, pătrunde în atriu împărătesc, se întâlnește cu Sylvia care îl îndeamnă să răstoale populația împotriva lui Amuliu și să libereze pe Remus. În urmă Sylvia află că Romulus și Remus sunt fiii lui Faustus care i-a ucis proprii ei fii.

Sylvia e pusă într'un chinuitor suplicii suflete: urește pe Romulus și Remus, fiind că sunt fiii lui Faustus, care i-a ucis copiii; dar nu se poate răzbuna pe ei, fiindcă are nevoie de ei, pentru a isbi în Amuliu, și a-și satisface astfel marea răzbunare a vieții.

A doua dramă sufletească se petrece în Amuliu care gelos de Remus, deoarece bănuiește că Sylvia îl iubește, și din această cauză poruncește să-l omoare imediat.

Pentru a-l salva, Sylvia mărturisește că Remus este fiul ei, că ea este fiica lui Numitore.

Amuliu, văzându-și toate planurile zădărnice, temându-se de o conspirație, vrea să-i ucidă pe toți. În timpul acesta Romulus a isbutit să răstoale populația, liberează pe cei condamnați și trimite pe Amuliu la închisoare.

Reprezentarea aceasta cu care s'a adus un frumos omagiu celor dintâi muncitori pe terenul literaturii noastre dramatice, a fost primită cu înțelegere de publicul bucureștean. Teatrul a fost plin, iar actorii au fost răsplătiți cu însuflețite aplauze.

Despre deschiderea stagiunii teatrului din Iași, unde aflăm că ar fi regretabile neînțelegeri, nu știm încă nimic. Primim însă dela teatrul național din Craiova o mică broșură, din care vedem că numirea dlui E. Gârleanu, distinsul nostru colaborator de director al acestui teatru a fost deosebit de norocoasă. D. Gârleanu pe lângă îmbunătățirile tehnice ce a adus teatrului craiovean va mai înființa și o bibliotecă teatrală în Craiova, pe cum și o revistă, prin cari se va porni o temeinică mișcare teatrală, care a lipsit până acum capitalei Olteniei. Tot din această broșură scoatem și îmbucurătoarea veste că d. Gârleanu a luat nobila hotărîre de a juca în vacanțele de vară, cu elementele mai tinere din trupa craioveană și la sate. Această hotărîre dovedește că d. Gârleanu, un om serios și de muncă, va săvârși în Craiova un adevărat apostolat cultural pe urmele căruia vor răsări frumoase roade pentru neamul nostru.

Deschiderea teatrului din Craiova va fi în 8 Octombrie în cadrul unei adevărate serbări, al cărei program este următorul:

„Monolog de deschidere”, scris pentru acest prilej, de către poetul Cincinat Pavelescu.

„Văduvele lui Daniel”, farsă într'un act, de Carmen Sylva, tradusă de d. St. O. Iosif. (Din repertoriul lui Novelli.)

„Când ochii plâng”, piesă originală, într'un act, de d. A. de Herz.

„Rapsozii”, apoteoză într'un act, scrisă anume cu acest prilej, de poetul Victor Eftimiu.

„Barbul Lăutarul”, scenată de Vasile Alecsandri.

Între acte scriitorii, membrii „Societății scriitorilor români”, vor ceta din operele lor.

La vremea sa vom aduce știri complete despre mișcarea teatrală din țară. Deocamdată publicăm titlurile nouilor piese cari se vor juca la Craiova și în alte părți:

„Fluturii” — comedie într'un act, în versuri de Corneliu Moldovanu.

„Rapsozii” — apoteoză, într'un act, de Victor Eftimiu.

„Când ochii plâng” — piesă, într'un act, de A. de Herz.

„Primejdia” — comedie, în trei acte, de A. de Herz.

„A fost odată” — poem dramatic, de A. de Herz.

„Mihai Viteazul” — schiță de poem dramatic, în cinci acte, de N. Iorga.

„Cometa” — comedie în trei acte de D. Anghel și St. O. Iosif.

„Sângele” — piesă în trei acte de Haralamb G. Lecca.

„De ziua mamei” — piesă într'un act de M. Sadoveanu.

„Cine era?” — piesă într'un act de Eugen Lovinescu.

„Săracul Popa” — episod istorico-dramatic, într'un act, de M. Sorbul.

„Raza de soare” — piesă într'un act de Cincinat Pavelescu.

„Ce știa satul!...” — comedie, într'un act, de Ioan Vasilescu.

„Osânda” — un act de L. Rebreanu.

Articolele politice ale lui Octavian Goga.

Zilele acestea a apărut în editura Tipografiei „Tribuna”, articolele politice și culturale ale poetului Octavian Goga, reunite într'un volum de 288 pagini sub titlul „Crâmpiele din sbuciumările dela noi”. Ne ocupăm cu cartea aceasta la loc de frunte în numărul de azi al ziarului nostru.

Prețul volumului, format mare, tipar elegant 3 cor., în România 3 lei 50 bani, plus porto. Se poate procura dela Librăria „Tribunei” și dela toate librăriile dela noi și din țară.

Cuprinsul cărții e următorul:

Pro domo. — Pe drum nou. — Tabu. — Dreptul criticii. — Vrem o credință. — Părinți și fii. — Generația nouă. — Educația în școlile ungurești. — Copiii nimănu. — Chemarea preoțimii noastre. — O deosebire. — Cinstea cîrjei. — Cuvântul arhierilor. — Robia banului. — Deputații noștri. — Cultura ungurească. — Adunări populare. — Ne primenim. — Adevărul. — Mici negustori. — Rodele iertării. — Frunțașul. — Apariții ciudate. — Oameni slabi. — Condotieri mărunți. — Mijloacele lor. — Două judecăți. — Crimă și pedeapsă. — Două morminte. — Două mentalități. — Politica săsească. — Trei rânduri la gazetă. — Micile garnizoane. — Thalia noastră. — De vorbă cu un străin. — Frunțași ai neamului. — Ferițiții noștri expatriați. — Un înfrînt. — Un falș Coriolan. — Diagnoza unui străin. — A murit un om. — Alma mater. — Drumeteși îndrăzneți. — Fumegă putregaiul. — O nouă morală. — Invățăminte. — Îndemnuri noi. — Povestea unei case. — Morala celor mici. — În urma unei pierderi. — La groapa lui Bunea. — Un suflet frumos. — Drumul unui cuceritor. — Doi robi. — Tovarăși de drum. — Prin noi înșine.

Dr. DUMITRU POPA

Medic universal. Fost medic de clinică și spital.
Specialist în morburile interne,
de femei, de copii și de urechi.

— ARAD —

Strada Petőfi (lângă gimnaziu) Nr. 10.
Consultanți: 11—12 ore a. m. și 1/2 3—5 ore p. m.

„Cine vrea să cumpere încălțăminte fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere la

IOAN VUIA
Sătmar — Szatmár,
— Deák-tér —
In casa lui Keresztes András,

care ține în magazinul său] de ghetе bogat asortat numai ghetе și ciobote pregătite în țară din piele rină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuțiunii drăgălașe sunt neîntrecute.

La dorință să pregătesc tot felul de ghetе și ciobote după măsură.

Cronică din Paris.

Explozia cuirasatului „Liberté”: 500 de victime omenești. — Solemnitatea dela Yemmapes. — Acordul franco-german. — Moartea academicianului Houssaye. Societatea „Prietenilor cărții”. — Un monument al lui Stendhal.

— 26 Septemvrie.

Se vede că Dumnezeu iubește mult Franța, de-și trimite atâtea încercări crude în scopul de a o înobilă prin durere. Cel din urmă doliu care atinge acest popor datează de ieri și el e o îngrozitoare catastrofă. Pe la ceasurile cinci dimineața în frumoasa radă dela Toulon, scăldată în azurul cerului și în acel al mării o explozie nemaipomenită a outremuțat orașul. Toate geamurile caselor au fost pulverizate; pământul s'a sguduit; văzduhul s'a elătinat. Și în vremea aceasta, un colos al mărilor, cuirasatul „Liberté”, cubând 15.000 de tone a sărit în aer, pentru a recădea fărămițat în undele amare ale mării. A fost o scenă de nenorocit. Patru sau cinci sute de marinari și-au găsit o moarte oribilă. Trupurile lor schingiuite s'au împrăștiat pe suprafața mării. Bucăți de oțel din vasul distrus au lovit, cu o putere năpraznică, îmbarcațiunile din vecinătate, făcând alte victime. Nici odată nu s'a pomenit o catastrofă mai îngrozitoare. Ea a luat naștere dtr'un incendiu pe punte, care a produs o explozie parțială. Avertismentul era dat și marinarii ar fi putut scăpa aruncându-se în mare; dar eroicul echipagiu de bretoni n'a voit să părăsească puntea. El a dorit să-și dea seamă de pricinile exploziei și să înlăture o nenorocire mai mare. Tunurile cuirasatului au dat alarma. Mai multe bărci i-au venit într'ajutor — dar cum au pus oamenii piciorul pe punte o a doua explozie irezistibilă, a asvilit vasul în aer: luseră foc enormele provizii de pulbere și melinită din fundul cuirasatului. Și explozia aceasta a bubuit pe întinsul mării, s'a întins peste oraș, în toată Franța; ea vibrează acum în inimile francezilor ca un glas de doliu. Nenorocirea e înfricoșătoare... Și ea este cu atât mai mult simțită cu cât, abea acum câte-va săptămâni, poporul francez a avut prilejul să salute mândra sa flotă renăscută mai frumoasă ca întotdeauna, și pe eroii săi marinari mai vibrători ca ori-când de patriotism. Și tocmai acum când primejdia unui război franco-german nu mai întunecă orizontul, când Franței i-se permitea să-și urmeze existența într'o pace binecuvântată, iată ce catastrofă o încearcă până în adâncul sufletului. Intreaga omenire ia parte la doliul ei; manifestările de simpatie condoleante vin de pretutindeni. Cea dintâi telegramă a trimis-o Wilhelm II. și ea este concepută în termeni de o nobilă părere de rău și de o duioasă simpatie. Ea a făcut în Franța impresia cea mai bună. Și telegrame vin din toate țările, dela toate popoarele civilizate. Franța e buimăcită, ca după un vis rău. Pricinile catastrofei nu au fost încă bine stabilite. Se anchetează neîntrerupt. Dar aceasta nu va reda viața bieților martiri ai datoriei, ale căror membre mutilate, refluxul le aduce fără încetare pe mal. Ea nu va putea șterge lacrimile de desperare ale familiilor victimelor de pe „Liberté”. De remarcat este totuși bărbăția cu care supoartă poporul francez această crudă încercare. Cea ce reese din toate glasurile presei, adevă ale opiniei publice, se poate rezuma în frumoasele cuvinte ale lui Goethe: „Pe deasupra mormintelor, — înainte!”

...Coincidență bizară! În ajunul zilei în care s'a produs explozia lui „Liberté”, a avut loc la Yemmapes o solemnitate impresionantă organizată de congresul Amiciției franceze, al poporului belgian. Se știe de ce victorie a armatelor republicane franceze a fost ilustrat acest oraș belgian în 1792. Era pe vremea mării revoluțiuni al acestui eveniment social care a schimbat fața lumii. Poporul francez proclamase Republica. Din toate părțile, Europa trimitea împotriva acestui neam de eroi, armate formidabile ca să-i în-

frângă elanul spre libertate. O armată puternică și admirabil disciplinată trimisă de Austria, luase pozițiuni în Belgia. În contra ei venea armata republicană, o îngrămădire de francezi desculți, istoviți de foame, dar purtând în ei o forță irezistibilă, acel suflu de exaltare pe care i-l dădea patriotismul și conștiința de a lupta pentru sfânta libertate. Armata franceză era condusă de Dumouriez. Și acest pumn de oameni flămânzi și rău armați a spulberat într'un avânt năpraznic, masivele și disciplinate falange austriace. Și din acel moment dăinuște în istorie independența Belgiei, pe care Francezii au liberat-o de tiranie. Alaltăieri, dar, cu o zi înainte de explozia lui „Liberté”, generalul francez Langlos a ținut la Yemmapes un discurs admirabil în care a reînviat câteva episoade din acea epocă incomparabilă în istoria omenirii. El a arătat de ce e capabil un popor când luptă pentru libertate — și nici nu bănuia oratorul că a doua zi de dimineață va fi spulberat cuirasatul purtând acest scump nume („Liberté!”) și că va târi după sine cinci sute de victime omenești, moarte pentru aceiași patrie pentru care luptau cu o așa necrezută exaltare strămoșii lor din 1792!

...Acordul franco-german e pe cale de a se încheia. În momentul când ve-ți primi aceste rânduri, el va fi probabil un fapt împlinit. Și acordul acesta se va încheia fiindcă cele două mari națiuni au făcut tot ce le-a stat prin putință ca să evite un război monstruos. Franța cât și Germania ies cu câștig din lungile tratative pe cari le urmează de atâtea luni, în ochii Europei încordate. Germania dă Franței mână liberă, în imperiul marocan, care va fi declarat sub protectoratul francez; în schimb Franța cedează Germaniei marele teritoriu al Congului din centrul Africei. D. de Kinderlen-Waechter, ministrul de externe al Germaniei, a oferit un banchet în onoarea ambasadorului francez, d. Jules Cambon. Vedeți dar că relațiunile dintre aceste două puternice state sunt pe cale de a deveni cordiale. Mulți prevăd chiar, cu vremea, o amicitie franco-germană, ceea ce ar fi o admirabilă garanție pentru pacea Europei.

...O societate foarte originală a fost constituită de curând la Paris. Ea poartă numele de „Prietenii cărții” și scopul membrilor este de a împedeca împrumuturile de cărți, din a căror pricină multe biblioteci se golesc aproape cu totul, căci se știe că o carte împrumutată rar și-se mai înapoiază. Societatea aceasta are și un rol igienic de cea mai mare importanță; e cunoscut lucrul că volumele ce trec din mână în mână contribuiesc enorm de mult la propagarea microbilor de boală. Ori-cine face parte din societatea „Prietenilor cărții” capătă un carton care menționează rolul său de membru, carton pe care îl poate atârna deasupra bibliotecii sale, în vederea tuturor. În cazul acesta refuzul de a împrumuta din cărțile lui și care ar fi fost foarte delicat în altă împrejurare, îi va veni mult mai ușor, de oare-ce membrii societății în chestiune își dau cuvântul de onoare de a nu împrumuta nimănui cel mai mic volum din biblioteca lor.

...Zilele acestea a murit academicianul francez Henry Houssaye, fiul faimosului Arsine Houssaye, care a fost și el academician și administrator al Comediei Franceze. Henry Houssaye este autorul mai multor opere de critică estetică și, mai ales, al mai multor studii admirabile asupra epopeei Napoleoniane. El făcea parte din Academia de prin anul 1894 și moare în vrâstă de șaizeci și trei de ani. El s'a silit în toată viața sa de a redeștepta entuziasmul popular pentru Napoleon cel mare, și în parte a reușit. Răposatul a fost și președinte onorar al societății oamenilor de litere francezi. Lasă o avere considerabilă.

...Stendhal, marele romancier autorul mai multor capd'opere, își va avea monumentul nu de parte de Comedia Franceză, a cărei vizitator neobosit a fost.

Cu prilejul acestui proiect de monument, biografii lui Stendhal au pomenit cu mult interes de dorința pe care a purtat-o el veșnic în inima sa, de a scrie piese de teatru și de a deveni un autor dramatic cu succes. Și iar s'a readus pe tapet chestiunea artei dramatice, care este o artă specială, și simțul de scenă, care este un simț special. A-rare-ori un romancier, fie el ori cât de genial, a reușit să scrie piese de teatru reușite. Balzac, acest geniu imens, a eșuat în întreprinderile sale de autor dramatic; Flaubert nu a avut mai mult succes, nici Stendhal, nici Zola. Creerul omancierului e alt-fel organizat decât acela al autorului dramatic. Stendhal, bună-oară, care a fost un infailibil psiholog, a purtat toată viața sa planul unei piese de teatru în creerul său, fără a fi putut reuși vreodată s'o așterne pe hârtie. El a scris în schimb critici dramatice incomparabile, de o observațiune ascuțită, de o uimitoare limpezime de vederi. El a contribuit mult la reorganizarea scenei franceze de pe vremea primului imperiu, și Napoleon recurgea adesea la sfaturile sale. De aceea, posteritatea a ales pentru monumentul său, vecinătatea apropiată a Comediei Franceze la care Stendhal ținea așa de mult.

C. R. B.

Povestiri de femei.

Principesele de Beutheim și jocurile românești.

Intr'una din plimbările mele pe potecile Peleşului, cum mergeam liniștită fără să mă gândesc la nimic prinsă de vraja frumuseților lui sălbatic, am văzut reînviată una din fermecătoarele povești ale Peleşului, așa cum le-a plasmuit odinioară calda inspirație poetică a Carmen-Sylvei. De obicei murmurul riușorului acestuia nebatec e singura muzică ce desfată locurile pline de taine și frumuseți poetice, din apropierea lui. În ziua aceea însă, Peleşul mai cuminte ca altădată, tăcea stămpărat, pare-că voia să spuie ceva. Și eu am stat locului ca să ascult.

Dintr'o poeniță ascunsă între brădet se auzea o muzică dulce, armonioasă, trilită și plină de vioiciune. Un cimpoi și o vioară cântau o horă. M'apropii și dau la o parte niște tufișuri de răsura, dinapoia cărora se auzea plângând cimpoiul și văd pe pajistea scăldată în razele portocalii ale soarelui, unul din tablourile vii, evocate de legendele trecutului și răsărite așa de odată, înainte'mi ca sub puterea fermecată a unei magii.

Trei fete frumoase, ca trei crăieșe în albe și strălucitoare ii de borangic cusute în mătăsuri și muiate în fir de aur, se legănau mlădioase ca trei tulpine de flori în adierea blândă a zefirului, jucând în hora purtată frumos de câțiva flăcăi și ciobani chipeși.

Vioara sălta tremurind sub arcușul țiganului care zicea o horă bătrânească, uimit de minunea ce vedea. Trei prințese jucau cu țărani din Izvor și cu ciobanii de pe Iepi și vârful cu dor. Erau nepoatele reginei Elisabeta, cele două fete, principesele de Beutheim și cea de a treia, tânăra soție a principelui de Wied. Hora s'a isprăvit și a început atunci sârba și a urmat Brăulețul plin de vâpae și jucau prințesele cu îndemănare, aci notolit, aci săltat și vioiu, lângă ciobanii cari frământau pământul voinicește.

Stam și mă uitam lung de abia dumerită de ce vedeam. Un ceas întreg au jucat prințesele, fără odihnă și fără să le pese de seara care cobora încet de pe munți furișând razele soarelui hoțeste printre brădet.

Și când s'a pierdut suspinând cel din urmă sunet al cimpoiului și s'au desprins din Ciobănașul pe care nu se mai săturau jucându'l, cea mai mică dintre prințese s'a depărtat, ștergându'și fruntea cu mâneca iiei zicând flăcăului cu care jucase: Ce păcat, era așa de frumos!

S'a spart apoi hora și prințesele au plecat spre Castel urmate de suita lor care șezuse tot timpul de o parte privind. Și țărani s'au împrăștiat încetșor povestind vesel, mirati toți de cucoanele acelea mari dela palat, cari învățase așa de ușor jocurile lor migăloase.

Centrul Capitalei:
Stațiune de tramvai
electric, 10 minute
dela gara de nord
și sud. — 80 camere
mobilate modern.

La 1 August s'a deschis

Otelul Edison

Budapest, VII., Hársfa-utca 59 (colțul stradei Király).

Proprietar: POLLÁK JÓZSEF.

Apaduct de apă caldă
și rece, încălzire cen-
trală, luminat electric.
Servic u bun. Conver-
sație în toate limbile
moderne. — Prețul ca-
merei dela 3 C. în sus.

În urma lor pădurea începu freacă tainic și înfiorat al serilor de toamnă. Peșul își ridică glasul lui curat de argint și toamnele liliacii și stelutele albe din poezia răsărită, prinseră a șepti incetșor trimitându-și blând miresmele lor aromitoare pe aripile vântulețului de seara care porni furtunatic pe urmele celor ce îndrăsniseră să stăpânească o clipă pacea ținuturilor împărăției lui.

De atunci nu e Duminică și sărbătoare ca prințesele să nu coboare pe o altă poiană din pădurea Castelului, unde soldații batalionului ce fac gardă la palat, își petrec ceasurile libere jucând între ei. Acolo hora soldaților se schimbă într-o adevărată petrecere. Urmând prințeselor, un mare număr de țărani și țărance din cătunele Sinaii, suita Reginei, fete tinere și femei din societatea înaltă, vin și iau parte la jocuri. Prințesele poartă totdeauna costum național românesc și cu predilecție îmbracă portul vechiu de Câmpu-Lung în culori întunecate un contrast cu cel de Muscel, alb și cu nuanțe de albastru și roșu aprins, pe care de asemeni îl preferă.

Horele acestea însă sunt mai impestrițate. Pe lângă soldați, țărani și țărance lângă cari se prind totdeauna prințesele, pentru ca să prinză adevăratul ritm al jocurilor, femeile cu rochii strimte, cu tocele cu egrete ce amenință înălțimea crengilor de brad, prezintă un aspect ciudat și baroc. În cercul larg al sârbei care face ocolul întreg al poenei aceleia mari ce servește și de loc de instrucție soldaților, cucoanele de abia maimuțăresc frumșetea adevărată a jocului și sunt purtate aproape pe sus de flăcăii dela oaste cari nu prea au considerație nici pentru rochiile strimte nici pentru tocele lor cu agrafe scumpe ce li-se lasă pe o ureche.

Un spectator distrat ar crede că apariția prințeselor acestora, mosafire la mătușa lor, nu e decât un act de curtuozie față de regina care privește cu dragoste toate manifestațiile frumoase ale poporului său, ori poate chiar o trecere de vreme, în locurile acestea pacinice. Dar nu, cine le-a văzut jucând întâi cu ciobanii pe cari li rugau să le învețe pași și dela care prindeau și graiul limbei noastre frumoase, esitând cu sfiala celui ce nu știe dar vrea să învețe. Voioase când prindeau rostul mișcărilor, năcăjite când se incurcau, poate vedea ceva mai mult decât curiozitatea unei distracții trecătoare. Stăruința ce o pun chiar în petrecerile acestea ce le fac cu poporul și de dragul lui, indică o înclinație firească a unor naturi entusiaste pentru frumos și pitoresc.

De sigur, se vor fi mirând prințesele acestea străine de relativ foarte puțină tragere de inimă ce o au femeile noastre din societatea bună, pentru portul și jocurile noastre, pe cari nu le consideră demne să facă parte în manifestațiile vieții noastre sociale. Când chiar având exemplul așa de aproape și așa de puternic, mondenele noastre mai stau la gânduri și prefer să își îmbrace toaletele cu cari vor să epateze și în astfel de ocazii.

Mă uitam la cea mai mică din prințese care are parca și figura și toată vioiciunea unei românce curate și cum sălta de cu drag într'un Brulet care îi impurpurase fața și lăsase de o parte pe alte tinere cucoane ce nu voiseră să se prinză în jocul ăsta prea voimicesc și rustic și mă gândeam așa în fuga unei ordini de idei care îmi amintea câteva scene de pe la petrecerile noastre de dincolo. Când va veni oare vremea să ne putem emancipa și noi într'atâta ca să nu ne fie rușine de ce e al nostru, așa sălbatic și simplu cum se află, dar frumos, foarte frumos în originalitatea sa, de vreme ce toți străinii civilizați rimnesc la partea aceasta a caracteristicii noastre.

Sinaia, Septembrie 1911.

M.

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la „Librăria Tribunei”.

Serbările din Iași

Participarea AA. LL. Regale la serbările jubilară. — Programul serbărilor. — În jurul statuei lui Cuza-Vodă.

Martți, 13 Septembrie ora 4 p. m. membrii consiliului Comunal din Iași au ținut ședință sub președinția dlui D. A. Grecianu.

Dl D. A. Grecianu, deschizând ședința aduce la cunoștința domnilor consilieri că în audiența la M. Sa Regele, familia regală și-a exprimat dorința de a asista la serbările jubilară ale Universității noastre.

M. Sa Regele, dorește să stea mai multe zile în Iași.

Este un sacrificiu domnilor consilieri, — continuă d-sa, — M. Sa fiind expus la răceli. E o nouă dovadă de dragostea pe care o are pentru Iași. Să căutăm deci să l' crățăm, reducând serbările la maximum 5 zile.

MM. LL. Regele și Regina vor fi găzduiți la Corpul IV de armată și Altețele Lor Regale Principele și Principesa cu copiii la clubul militar.

Vedeți deci domnilor că în semn de deosebită însemnătate a acestor serbări va veni întreaga Familie Regală.

Programul serbărilor e întocmit de dl rector Gh. Bogdan.

Ședința cea mai principală va fi la Teatrul Național, când M. S. Regele va vorbi despre Cultura românească.

Vom mai avea serbări la Universitate, alergări de cai la Abator organizate de Jochei-Club.

Comuna nu va mai da un banchet la Teatrul Național, unde nu poate să participe decât puțină lume ei va organiza un bal.

Teatrul se prezintă în condițiunile cele mai bune, parchetul va fi reparat, astfel că se va da acestui bal strălucirea ce merită.

Dl D. A. Greceanu, roagă pe dnii consilieri să dea tot concursul pentru reușita serbărilor.

Consiliul admite 20.000 lei pentru preîntimpinarea cheltuielilor.

În absența mea, spune dl D. A. Grecianu, am primit o adresă dela dl Grigorie Ghica-Deleni, președintele comitetului statuei lui Cuza-Vodă.

Știți domnilor că pentru așezarea statuei lui Cuza-Vodă s'a dus o luptă uricioasă. Ca primar al acestui oraș am fost rugat să mi spun cuvântul. Ei bine cuvântul meu a fost pentru Piața Unirei.

Dându-mi seamă de importanța monumentului și de banii cheltuiți, imediat am chemat pe dl Romanelli, care este un sculptor vestit.

L-am dus în Piața Unirei unde d-sa a ales locul spunându-mi că pedestalul e prea mic și că trebuie înălțat.

În urma acestor arătări, am pus să se facă fundamentul ce a fost executat de dl Th. Lecca, un inginer cinstit, fundament ce a costat 6000 lei în loc de 14.000 lei.

Am comandat dlui Romanelli petrele de granit, cari au fost executate deci tot de acelaș maestru.

Astăzi când vin în Iași, primesc o adresă prin care mi-se spune că locul nu e bine ales deoarece e lângă o băcănie, lângă casa dlui A. Xenopol, că am dat dovadă de lipsă de discernământ etc.

Dl Grecianu, dă cetire răspunsului pe care l-a trimis la această adresă dlui Ghica-Deleni.

Cronică științifică.

Tunelurile în antichitate și în timpurile moderne.

Tunelurile sunt de origine cu mult mai veche decât invenția trenurilor. În antichitate, sfredelirea muntilor se făcea cu scop de apeducte.

Una din cele mai minunate opere de acestea este cea descoperită în anul 1880 la Ierusalim: un tunel lung de 533 de metri, care, după o inscripție ebraică, a fost construit în timpul domniei lui Hiskiak, în secolul al VIII înainte de Christos. Aproape în acelaș timp în Siria a fost sfredelit un tunel în stâncă, cu scop de a aduce apa din riul Zab în orașul Kalach, la 30 de kilometri departe de Ninive, început sub domnia lui Salmanasar al III-lea și isprăvit sub Assarhaddon (681-668 a. Ch.).

Erodot vorbește de un tunel făcut în timpul lui Policrat în Samos, care trecea pe sub muntele Castro și cărui înălțime este de 228 de metri. Acest tunel servea la aducerea apei în oraș dintr'un izvor mare. Erodot vorbește de acest tunel ca de una din cele mai mărețe lucrări făcute de Greci și avea o lungime de 1000 de metri și o lățime de 2 m. 30. Lucrarea s'a început în acelaș timp dela amândouă părțile muntelui, și când s'au întâlnit, a trebuit să facă o curbă de 10 metri aproape

La Romani.

Romanii au construit o multime de apeducte subterane. Amintim cel dintâi canalul care dă curgere lacului Albano de lângă Roma, săpat în stâncă, lung de 1200 metri, larg de 1 metru și înalt dela 2 la 3 metri și care servă și astăzi. O lucrare la fel este tunelul care dă scurgere apei lacului Fucino în riul Liri, la departe de Roma, construit sub împăratul Claudiu (41-54 d. Ch.) de către 30.000 de lucrători în unsprezece ani. Un alt tunel roman este cel care trece pe sub colina Posilipo și pune în comunicație Neapolul cu Pozznoli: a fost construit în anul 36 a. Ch. și servește și astăzi.

În anul 1866, în orașul Lambessa din Algeria și găsit o coloană de piatră pe care este săpată o inscripție relativă la inaugurarea apeductului orașului roman Solda (azi Bougie) construit sub împăratul Antoniu Piul (cam 150 d. Ch.) și compus dintr'un tunel. Coloana se găsește astăzi în orașul Bougie, iar tunelul roman este așa de bine conservat că Francezii s'au servit de dânsul în aducerea apei dela Tudje la Bougie.

Timp de o mie de ani nu s'au mai construit tuneluri în 1450, Ana de Lusignan a început primul tunel pe sub Alpi, între Nizza și Genova, prin muntele Tenda. Lucrarea a fost reluată în 1782 din ordinul ducelui Savoia Victor Amedeu al III, regele Sardiniei, dar s'au construit decât doi kilometri și jumătate și au s'a abandonat.

Tuneluri moderne.

Cu întrebuițarea pulberii pierice în mine, se începe o nouă eră pentru tuneluri.

Tunelul dela Moncenisio, lung de 13 kilometri, început seria. Acesta a fost terminat în ziua de Crăciun 1870 după 13 ani de lucru și a fost deschis circulației în 1871. Minele au fost puse cu pulbere neagră, sfredelirea s'a făcut dela început cu mâna iar în urmă cu mașini cu aer comprimat.

La tunelul San Gottard s'a întrebuițat pentru prima oară dinamita. Acesta, lung de 15 kilometri s'a început în 1872 și s'a isprăvit în 1881, iar calculele au fost făcute cu atâta exactitate încât când cele două ramuri ale tunelului s'au întâlnit, nu a fost decât o deviație de 5 centimetri la înălțime și 3 centimetri la lățime. Înălțimea maximă a muntelui deasupra tunelului, este 1700 metri. Lucrarea a fost condusă de Jules Favre din Geneva, care însă a murit mai înainte de a vedea opera sa sfârșită.

Tunelul din Arlberg, lung de 10 kilometri, a fost început mai repede și cu mai mare ușurință din cauză că s'au întrebuițat mașini sfredelitoare manate de apă.

În 1902 a fost terminat la Sasso cel mai lung și multe tuneluri din Iaponia. Acesta face parte dintr'una porțiune de cale ferată, care pe o distanță de 88 de kilometri are 42 de tuneluri, cari toate la un loc reprezintă 19 kilometri de lungime. Tunelul din Sasso are 4600 metri și în timpul lucrărilor a trebuit să se lupte cu multe invazii de ape, iar sfredelirea a fost grea din pricina tăriei stâncilor vulcanice. Mașinile întrebuițate au fost cu aer comprimat.

Simplon. Anzillă în

Cel mai mare tunel din lume este Simplon (ar fi Sempione în italiană), care măsoară 20 kilometri de lungime, adică 5 kilometri mai mult decât cel dela San Gottard. La Briga (Elveția) este de 686 de metri de supra nivelulul mării, iar la Iselle (Italia) la 634. Înălțimea muntelui pe sub care trece este 2135 metri.

Greutățile cari au trebuit învinse, la construirea acestei lucrări uriașe au fost enorme și în mare parte

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Aranjată cu mașinările cele mai moderne, cu putere electrică; spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame și toffelul de lingerie cu prețuri moderate.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

neprevăzute. Prevederile geologice cari se făcuseră, nu au fost la fel cu realitatea: se crezuse că cel puțin spre mijlocul tunelului nu se vor mai întâlni vine de apă, pe când din contră s'a dat peste 237 de izvoare mari în termen mediu, dădeau 100.000 de metri cubi de apă pe zi. Temperatura acestor izvoare varia dela 10 la 48 de grade. Sfredelirea unei bucăți de 40 de metri, din cauza izvoarelor calde peste cari se dăduse, a cerut un an de lucrare și peste un milion de franci de cheltuială, căci a trebuit nu numai să se pompeze apa caldă, dar a trebuit să se introducă o mare cantitate de apă rece, ca să răcească atmosfera astfel ca să poată rezista lucrătorii.

Lucrarea aceasta colosală a fost încredințată societății Brandt & Branden. Brandt luase parte ca inginer la facerea tunelului San Gottard și dânsul a fost minunatul inventator al sfredelului rotativ, care, după experiențele făcute la Arlberg a fost perfecționat de dânsul. Brandt, ca și Favre, n'a putut să vadă isprăvită opera sa, murind înainte de terminare.

În sfârșit, demn de menționat este tunelul din Anzi din America de Sud, deschis anul trecut. Acesta traversează catena Anzilor la sud de Aconcagua, la o înălțime de 3500 de metri deasupra mării. Lungimea lui nu este prea mare (3 kilometri) dar din cauza înălțimei a fost nevoie de cheltuieli colosale și are o foarte mare importanță, deoarece printr'insul trece cea dintâi cale ferată sud-americană care leagă Pacificul cu Atlanticul și care a redus la jumătate timpul trebuincios călătoriei.

Roma, Septemvrie 1911.

Dr. Pompiliu Robescu.

Războiul italo-turc.

Declarația de război. — Demisia guvernului turc. — Scufundarea a două vase italiene. — Debarcarea trupelor. — „Războiul sfânt.”

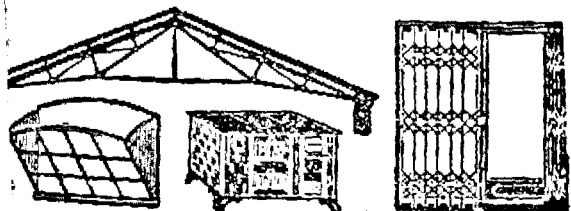
Arad, 30 Septemvrie.

Descărcarea lavinară a evenimentelor aduce clipă de clipă cele mai dureroase surprize. Încă nu se aude bubuitul tunurilor în fața Tripolisului, războiul însă s'a declarat și nu se mai poate evita. Guvernul italian, într'o notă circulară, a anunțat puterile că a intrat de ieri începând în relații războinice cu imperiul otoman și că, în consecință a început operațiunile navale pentru blocarea Tripolitaniei și Kyrenaiței, ceea ce înseamnă că de îndată ce cele două escadre dușmane se vor apropia una de alta la distanță potrivită, eruntul alai al morții va fi vestit lumii din sute și sute de guri de tunuri.

Se pare însă că Turcia nu va risca o ciocnire cu monștrii de oțel ai Italiei, căci vasele turcești manevrează până în clipele în urmă în apele Bosforului. Teama că răspunsul Turciei va urma cu atât mai îndârjit aici acasă, în nemijlocita noastră apropiere e deci din ce în ce mai întehiată. Turcia nu poate să aducă jertfe potrivite de mari pentru salvarea Tripolitaniei, ea își va arăta însă totuși eroismul în acest scop Fedhi Pașa, atașatul militar dela Paris, a și sosit la Tripolis, luând în mâinile sale pricepute comanda trupelor turcești. O depeșă — firește, necontrolată încă — anunță chiar, ică lui Fedhi ar fi succes să scufundă două vase italiene, încărcate cu soldați.

Cele dintâi orori ale războiului, după cum vedem, sunt aici și lumea așteaptă respirația oprită pe cele ce se anunță într'un lung șir de hecatombe de vieți omeneste strivite.

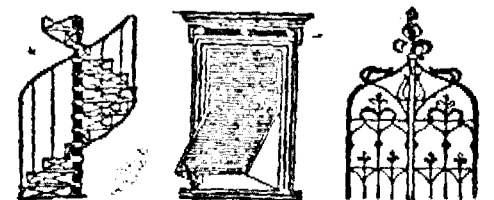
Dăm la vale știrile primite astăzi:

Szántó Dezső Nagyvárad, Szt. János-u. 25.
Iăcătuși pentru edificii.

Telefon 491. — — — — — Telefon 491.

Primul magazin Industrial de rolete de lemn din
— — — — — Oradea-Mare. — — — — — Atelier de ferărie. — —

Războiul — declarat.

Roma, 29 Septemvrie. (Agenția Stefani). După ce guvernul otoman a refuzat să împlinească cererile cuprinse în ultimatul Italiei, începând de astăzi, 29 Septemvrie, orele 2 și jum. după amiazi, între Italia și Turcia s'a declarat formal războiul. Guvernul italian se va îngriji, cu toate mijloacele ce-i stau la îndemână, de siguranța Italianilor și a tuturor străinilor din Tripolitania și Kyrenaița. Italia va încunoștința nerei și Kyrenaiței.

Răspunsul Turciei.

Constantinopol, 29 Septemvrie. Consiliul de miniștri a hotărât ca deodată cu refuzarea ultimatului italian să nulifice toate convențiile încheiate cu Italia și să nu-i dea voie nici unui supus italian să părăsească teritoriul otoman. Guvernul va lua cele mai categorice măsuri pentru a răzbuna pasul Italiei. Poarta nu poate să dea concesi decât cu deplina menținere a suzeranității sultanului. Ea nici n'a așteptat să expire termenul fixat în ultimatul italian, ci a adresat imediat o notă circulară către puterile europene, anunțându-le că asediarea Tripolisului nu va avea darul să înpăimânte pe Turcia. În întreg imperiul domnește cel mai excelent spirit războinic, iar trupele turcești din Tripolitania vor apăra până la cel din urmă trop de sânge fiecare palmă de loc al imperiului otoman.

Demisia guvernului otoman.

Turcii scufundând două vase italiene.

Constantinopol, 29 Septemvrie. Ambasadorul italian a remis Porței declarația de război. Guvernul și-a dat demisia. Cu compunerea noului cabinet a fost însărcinat Saib Pașa. Lista noilor membri în cabinet va fi prezentată mâine sultanului.

Atașatul militar dela Paris, Fedhi Pașa a sosit la Tripolis și a primit comanda generală a trupelor. Într'o depeșă ce a trimis Porței anunță că a reușit să scufunde două vase italiene, pline cu soldați italieni.

Despre escadra greacă nu se știe nimica nou decând a părăsit apele dela Chios.

Ocuparea orașului Tripolis.

Paris, 30 Septemvrie. Corespondentul special al lui „Presstelegraph” a dat aseară știrea că eri la amiazi 12 vase italiene au sosit în apele Tripolitanei și debarcarea trupelor s'a început imediat.

Roma, 29 Septemvrie. Operațiunea pe care a început'o azi escadra italiană va fi urmată în curând de o expediție militară sub comanda generalului Caneva.

Constantinopol, 29 Septemvrie. Conform unei depeși primite la Poartă, la orele 2 după amiazi un vas italian arborând pavilionul alb a sosit sub zidurile Tripolisului. Se crede că vasul a adus avizul comandantului escadrei italiene cu privire la predarea orașului.

Planul de război.

Londra, 29 Septemvrie. Ziarul „New-York Herald” a primit informații despre dispozițiile militare luate de Italia. Ultimele dispoziții au fost luate Luni și îndată s'a și început mobilizarea. Înainte de toate 2000 de carabinieri au fost puși în Sicilia pe picior de război, pentru ca, după ocuparea Tripolitaniei, să facă serviciile polițiale. Armata expediționată va avea un contingent de 30.000 de soldați. Comandantul armatei e generalul Caneva și tot el va lua și hotărârile cu privire la mișcările escadrei navale. Douăzeci

de mari vase de transport stau gata pentru transportarea trupelor, cari în decurs de cinci zile toate trebuie să fie imbarcate. Generalul Caneva e unul din cei mai excelenți generali ai Italiei și cu ocazia recentelor manevre regale s'a distins în mod deosebit. În acțiunile sale va fi sprijinit de generalii Giardino, Damico și Rainaldi. Dacă în restimp supușii italieni din Tripolitania ar fi primejduiți, se va începe fără întârziere debarcarea trupelor. Intreagă flotila e mobilizată, dela țărmlul Siriei și până în marea Aegeică. O escadră specială va avea problema să închidă intrarea la gura Mării Adriatice. În zilele acestea au sosit în portul dela Malta 14 vase de război, cu menirea să plece înspre Tripolitania. Flotila aceasta e însoțită de trei torpiloare engleze.

Roma, 29 Septemvrie. Planul de război al italienilor a fost elaborat deja mai demult, până în cele mai neînsemnate amănunte. Deocamdată Italia va trimite în Tripolitania două divizii, fiecare compusă din două brigăzi și 30.000 de oameni stau încă gata înarmați să plece în ori care moment. Puterea aceasta armată va fi transportată de 20 corăbii închiriate anume.

Flotila Turciei.

Viena, 30 Septemvrie. „N. Fr. Presse” anunță din sursă autentică: Flotila Turciei, care în zilele aceste se afla încă în fața localității Beirut, de prezent se află în apele Bosforului, unde face manevrările de concentrare și astfel o apropiată ciocnire a ei cu flotila italiană pare cu neputință.

„Războiul sfânt”.

Berlin, 29 Septemvrie. Ozman Nizami, marele ambasador turc, a făcut ziaristilor următoarele declarații: Pentru Turcia nu mai este altă alternativă decât aceea a armelor. Garnizoanele din Tripolitania vor răspunde cu armele în mână ori cărei încercări a Italianilor de a debarca. Prețutindeni în imperiul otoman se va proclama războiul sfânt împotriva Italiei. Sper că puterile europene vor rămâne neutre în fața războiului, pentru că astfel să evite un război european. Multe atarnă de atitudinea Rusiei.

Război în Balcani?

Constantinopol, 30 Septemvrie. Se svonește că guvernul ar fi hotărât, ca drept răspuns puterilor europene cari sprijinesc Italia, armatele turcești vor trece granițele Greciei cerind guvernului grec o deplină renunțare la toate aspirațiile lui privitoare la Creta. În ministerul de război se vorbește că trupele turcești ar fi trecut deja hotarele Thessaliei.

Bulgaria vrea să se folosească de conflictul turco-italian.

Sofia, 30 Septemvrie. În cercurile oficiale se declară că Bulgaria va lua pozițiunea numai în momentul când conflictul tripolitan va degenera într'un război între Turcia și Italia — ceea ce se crede că nu se va întâmpla. Părerea unora e că Poarta va cădea la învoială, primind — ca pentru Bosnia și Hertegovina, din partea Austro-Ungariei — o despăgubire bănească din partea Italiei.

Ori cum, se speră că Bulgaria va trage folos din încercătura de azi a Turciei, obținând dela aceasta concesiunile, până acum refuzate, în tratativele pentru încheierea convenției comerciale. Delegații bulgari s'au și întors dela Constantinopol, spre a primi noi instrucțiuni.

Presă naționalistă îndeamnă guvernul ca, profitând de dificultățile Turciei în Tripolitania, să facă de urgență pregătiri militare, pe cari să le utilizeze la momentul oportun.

Declarațiile dlui Tittoni.

D. Tittoni, fostul ministru de externe și actualmente ambasador al Italiei la Paris, într'un interview acordat ziarului „Le Matin”, a declarat următoarele:

Contrar afirmațiunii lui Rifaat Paşa, (noul ambasador al Turciei la Paris) mențin că autoritățile locale din Tripolitania prigonesc în mod sistematic pe supușii italieni din această provincie. Eu, care vreme îndelungată am avut conducerea afacerilor străine ale țării mele, sunt în măsură de a cunoaște adevărata stare de lucruri și nu fac afirmațiuni gratuite.

„Nu odată Italia și-a pierdut răbdarea față de reaua credință a Porței; e locul să amintesc că, în 1906, a fost nevoie să amenințăm cu o demonstrațiune navală la Tripolitania, spre a obține satisfacțiune într'un anumit caz. E vorba de un proces tendentios în care caimacanul din Derna implicase pe un supus italian. Am pus atunci Turciei alternativa: ori înlocuște pe caimacan, ori rupem cu ea relațiunile diplomatice. Poarta s'a grăbit să recheme pe funcționarul italo-fob.

„Au trecut trei ani, dar în acest răstimp autoritățile locale n'au conținut cu șicanarea supușilor italieni. De aceea suntem astăzi hotărâți ca, prin toate mijloacele ce ne stau la dispoziție, să corem și să obținem garanții că prestigiul Italiei nu va mai fi ingenușiat, iar interesele ei economice nu vor mai fi lezate.

Ultime știri.

Cea dintâi ciocnire pe mare.

Londra, 30 Septembrie. Escadra italiană, îndată după ce s'a declarat starea de război a atacat la Nicopolis flotila de torpiloare a Turciei, când aceasta înainta spre Dardanele. Tunurilor italiene li-a succedat să scufunde un torpilor turc, cauzând mari pagube și celorlalte torpiloare, cari s'au refugiat în portul Preveza.

Viena, 30 Septembrie. Vestea ciocnirii dela Nicopolis a consternat adânc cercurile politice deoarece Nicopolis și Preveza sunt porturile sudice ale Albaniei în Marea Ionică, spre sud dela insula Corfu. Cu alte cuvinte cea dintâi bătălie pe mare s'a dat în preajma celui mai primejdios teritor turcesc, ceea ce ușor poate da naștere unor complicații internaționale. Se crede că flotila turcă avea misiunea să străbată înspre Tripolitania. După o altă depeșă, flotila avea de gând să meargă la Creta.

Roma, 30 Septembrie. Propozițiile flotilei italiene cu privire la capitularea Tripolisului fiind respinse, bombardarea Tripolisului s'a început imediat.

O depeșă din Alexandria anunță că în

drum spre Barka s'au văzut peste 200 cămile ducând arabi înarmați.

Viena, 30 Septembrie. După repețite consfătuiri cu ambasadorul turc Resid-Paşa, contele Achrenthal, ministrul de externe austro-ungar s'a înfățișat azi în audiență la împăratul Francisc Iosif I.

Londra, 30 Septembrie. Guvernul a rechemat pe toți ofițerii din armata turcească.

INFORMAȚII.

A R A D, 30 Septembrie n. 1911.

— Vlaicu — a atins cel mai înalt record în luptă cu vântul. În raportul ziarului »Gazeta Transilvaniei« despre sborul lui Vlaicu în Sibiu se spune că pe vremea când sbura Vlaicu, vântul avea o iuțeală de 11—12 metri pe secundă; o iuțeală deci, care eschide aproape cu totul posibilitatea unui sbor. După părerile mai multor experți, lucrul nu stă astfel. La o iuțeală de 11—12 metri pe secundă a vântului se poate sbura. Și Bleriot a sburat și la o iuțeală de 14 metri pe secundă. La iuțeală mai mare nu a sburat însă nime până acum. Iuțeala vântului în Sibiu, a fost când sbura Vlaicu, cu mult peste 14, cam între 16—18 metri pe secundă. Era deci un vânt puternic. Vlaicu, prin faptul, că a sburat și pe un vânt atât de primejdios, a dat dovadă despre un curaj extraordinar, și totodată a atins cel mai înalt record în lupta cu vântul, pentru că, cum am spus, la o iuțeală de peste 14 metri pe secundă a vântului nu a cutezat nime până acuma să se urce în văzduh, decât numai — Vlaicu!

Intrunire națională în Dorohoi. În Dorohoi a avut loc o consfătuire a naționaliștilor locali, hotărîndu-se modul de organizare din acest județ, înființarea unei case de cetire, în care scop a închiriat casa d-lui Gh. Tomida, scoaterea unui ziar cu începere dela 1 Octombrie.

Tragedia unui fost profesor român. Din Cluj ne vine iar o veste tragică. De astădată e vorba de un prieten intim și devotat, fost membru intern al redacției noastre, fost profesor al seminarului din Arad, actualmente preot în Odvoș, de amicul nostru Sever Secula, pe care l'a ajuns nenorocirea. Il știam de mai multă vreme bolnav, de o boală crudă, o boală care nu iartă: paralizie mentală. În vremea din urmă primiam vești tot mai triste despre starea nenorocitului nostru prieten. Zilele trecute în sfârșit s'a hotărît familia să-l interneze într'un sanatoriu în Cluj. A și plecat alaltăieri, însoțit de necăjita-i mamă, la Cluj. La o stație însă înainte de Cluj, într'un moment rămas nesupravegheat și probabil într'un moment de eclipsă totală a conștiinței, a sărit din tren și a dispărut fără urmă. Aproape de Cluj, mamă sa, care se deșteptase din toropeală, a observat lipsa lui. A anunțat numai decât poliția, care a luat măsuri întinse spre a-l găsi. Până acum, a treia zi dela dispariție, nu i-s'a putut da de urmă.

Tratatul de împăcare între partidul conservator și conservator-democrat din țară. Ni s'a anunțat din București, din isvor demn de încredere că chestiunea împăcării conservatorilor a intrat în faza tratativelor.

Peste câteva zile se vor fixa bazele eventualei împăcări.

Deocamdată nu se poate prevedea, dacă sunt ori nu șanse că aceste tratative vor isbuti.

— Studentimea universitară română din Budapesta își va ține seara de cunoștință Sâmbătă, în 7 Octombrie a. e., în sala mare a localului »Saskör" — Irányi utca 17.

Sunt invitați cu dragoste toți cei ce se interesează de soarta studentimei.

— Nenorocire evitată. A. S. R. Principele Ferdinand în pericol de a fi călcat de tren. Marți la ora 7 a. m. A. S. R. Principele Ferdinand plecase într'un automobil dela Onești pentru a se duce la Verești ca să asiste la manevre.

A. S. era urmat de un alt automobil, în care se afla d. căpitan Rosetti. La ora 8 jum. pe când automobilele se apropiau de Verești, automobilul A. S. R. Principele Ferdinand fiind înaintea, iar a dlui căpitan Rosetti la o distanță de 30—40 me-

Leon Tolstol.

119

RĂZBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Contele Bezukhow, după sfaturile binefăcătorului său primise o slujbă într'un comitet. El urma să și însemneze impresiile în jurnalul său.

„27 Noembrie. Frații m'au numit „retor" iar seara a trebuit să primesc pe un nou frate, Boris Drubetzko. Un sentiment ciudat mă stăpânea tot timpul cât am rămas singur cu el în camera obscură. Am avut în sufletul meu un sentiment de ură în potriva lui, pe care m'am silit zadarnic să-l înăbușesc; mi-s'a părut că zâmbea cu dispreț la cuvintele mele și m'a cuprins o poftă nebună să-l străpung cu sabia pe care o țineam în fața peptului său.

„3 Decembrie. Boris Drubetzko a venit să mă vadă și mi-a povestit tot felul de lucruri. Am fost foarte contrariat de vizita lui și nu m'am putut opri de a-i spune ceva neplăcut. El mi-a răspuns. Atunci m'am supărat, și i-am spus mai multe lucruri grosolane. A tăcut iar eu mi-am revenit în fire prea târziu. Doamne! nu știu să mă port cum trebuie cu dânsul, din pricina amorului meu propriu, căci mă cred mai presus decât el; el e răbdător față de grosolăniile mele, iar eu îl disprețuiesc. Doamne! fă-mă să văd mai limpede răul, și să urmez numai calea binelui”.

XXXIX.

Situația bănească a familiei Rostoff nu se îmbunătățește de fel în timpul celor doi ani petrecuți la moșie. Cu toate că Nicolae își urma serviciul cu modestie, mărghininduși cheltuielile, viața care se ducea la Ofradnoe era așa de risipitoare, încât datoriile creșteau în fiecare an. Bătrînului conte nu-i mai rămăsese decât o resursă: să primească o slujbă. De aceea plecă la Petersburg să și caute un post și după cum zicea el, să dea pentru cea din urmă oară, câteva plăceri tinerelelor lui domnișoare.

Cu toate că Rostovii aparțineau celei mai mari aristocrații din Moscova, la San Petersburg ei treceau drept niște provinciali și erau disprețuiți chiar de aceia pe cari îi ospăteau cu atâta dărnicie la Moscova, fără să se fi întrebat din ce cercuri făceau parte. Familia Rostoff ținea la Petersburg, ca și la Moscova, ușa deschisă, și la supturile ei își dădea întâlnire lumea cea mai dispartată: vecini de moșie, boeri bătrîni și scăpați cu fetele lor, și o domnișoară de onoare a țarinei; Pierre Bezukhow și fiul unui slujbaş din provincie, care venise să și facă studiile la San Petersburg; Boris Drubetzko și Berg, care făcea Verei o curte statornică. Berg nu arătase în zadar tuturor brațul său rănit la Austerlitz, atunci când ținuse spada cu mâna stângă. El povestise atât de des această acțiune eroică, încât i-se acordă două recompense la Austerlitz. El mai izbuti să se distingă și în războiul din Finlanda. În 1809, el era căpitan de gardă, decorat și i-se încredințaseră slujbe foarte lucrative. Cu patru ani mai înainte, Berg întâlnind la teatru un camarad neamț, îi arătă cu degetul pe Vera și îi zise: „Fata asta va fi soția mea" — și din clipa aceea se hotărî să facă această căsătorie.

În epoca în care îl regăsim, după ce cercetase situația Rostovilor și pe a sa, ajunse la concluzia că sosisse momentul când să și facă cererea.

Propunerea fu primită cu o perplexitate puțin măgulitoare pentru el. Rostovii găseau curios că fiul unui obscur gentilom livonian își permisesese să ceară mâna fiicei contelui Rostov. Dar principala trăsătură a caracterului lui Berg era un egoism naiv și atât de bonom încât el desarma orice critică. El păru așa de convins încât familia Rostov se convinsese că așa trebuie să fie. De altmintelea, afacerile contelui erau așa de încurcate încât pretinsul nu le putea ignora. În sfârșit, Vera avea douăzeci și patru de ani, ea frecventa mult lumea și cu toate că era frumoasă și cuminte, nimeni n'o ceruse încă de nevastă. Propunerea lui Berg fu primită.

După ce sentimentul de perplexitate se risipi din sânul familiei Rostov, se începură serbările de logodnă dar bucuria nu era sinceră, ci numai exterioară. Bătrînul conte se arăta cel mai neliniștit; nici nu și-ar fi putut explica pricina tulburării lui, în realitate însă venea din cauza greutăților lui bănești. El nu știa nici cât avea, nici cifra datoriilor sale, nici ce zestre putea da Verei. La nașerea fiecărei din fetele lui, se hotărî să-i dea o moșie de trei sute de servi. Dar una din aceste moșii era deja vândută, cealaltă ipototecată și punctul de a fi pusă în vânzare, iar bani numerari n'avea. Cu o săptămână înainte de ziua fixată pentru nuntă, contele încă nu lămurise chestiunea zestre; nici nu vorbise contesei de dansa. Într'o dimineață Berg veni la el și cu un zâmbet plăcut pe buze, îl rugă repectuos pe viitorul lui socru să-i spue ce dispoziția avea de gând să ia în prvința fiicei sale. Contele zăpăci așa de tare încât spuse tot ce-i trecu prin minte.

tri, în momentul când era să treacă bariera liniei ferate de lângă gara Dolhasca, apărură și trenul de marfă Nr. 510. Ca să mai oprească automobilul era prea târziu; șoferul a dat atunci drumul automobilului înainte, și dacă se întârziea numai 2—3 secunde, era să se întâmple o groaznică catastrofă.

Al doilea automobil în care se afla d. căpitan Rosetti, abia avu timpul să poată fi oprit la bariera, care se afla deschisă, căci trenul de marfă trecuse înainte.

Ajuns în gara Verești, A. S. R. făcu cunoscut cazul către Inspectiunea de Mișcare din Iași și către Direcțiunea Generală a C. F. R. personal insistând să se facă o severă anchetă.

Cu primul tren au plecat din Iași, dnii Richard Nițescu, inspectorul mișcării, d. Gh. Ifrin, subinspectorul secției de întreținere, cari făcând anchetă la fața locului, au constatat că numita barieră era scoasă din uz, dar se omisese ca ea să fie închisă; și cu toate acestea nici un păzitor de cale nu se afla pe acolo.

S'a dispus închiderea barierei, rămânând ca Direcțiunea Generală să decidă ce este de făcut față de serviciul de întreținere, care s'a făcut vinovat de atâta neglijență.

— „Tribuna” — cu o straiță de procese! „Libertatea”, foaia vrednicului nostru confrate I. Moța, serie în numărul din urmă: „Tribuna” din Arad vestește, că procurorii maghiari sub a căror trează supraveghiere cade, — îi arată viu semne de dragoste! Ci-că redactorul ei responsabil a fost toată vara în plimbare între Arad și Oradea-mare, citat mereu la judele cercetător dela tribunalul din Oradea, de a cărui cerc să ține și Aradul în procese de presă. În zilele astea a căpătat înștiințare, că i-s'a pus pe 7 Octomvrie pertractarea alor nu mai puțin ca 15 (cincisprezece) procese, cât pentru „așitare”, cât pentru „calomnie”... Și altele sunt în pregătire, în cercetare. *Bagseama pentru că e.... prietenă cu Jeszenszky, cum se circotea...*

— Mărturisirea ucigașului. Pe la sfârșitul lui Mai anul trecut poliția găsisse pe lucrătorul Andreiu Polisor jughiat lângă spitalul militar din Brașov. Ucigașul n'a putut fi descoperit. Într'una din serile trecute, detectivul (polițaiul secret) Nestor intră într'o cafea și auzi cum un om, jumătate beat, povestea despre un omor. El îl luă de seurt și află, că acela știa de omor, pe care l'a făptuit Silvestru Stana, un lucrător din Turcheș. El se luase la ceartă cu Polisor, care-l lovi. Atunci scoase cuțitul și-l înjunghie.

— Bine ai făcut, bine ai făcut că te-ai gândit la astea; vei fi mulțumit.

El îl lovi pe Berg prietenește pe umăr și se ridică în picioare, ca să curme această conversație. Dar Berg, tot cu un zâmbet plăcut îi zise că nu cunoștea ce zestre îi aduce logodnica sa; ba chiar, dacă nu i-se va da un „aconto” din zestre se vedea nevoit să strice logodna.

— Căci, înțelegi, conte, că dacă mi-aș permite acum să mă căsătoresc fără să am mijloace asigurate întru întreținerea familiei, aș proceda în mod puțin cinstit. Contele, în dorința de a se arăta generos, declară că va iscăli o cambie de optzeci de mii de ruble. Berg avu un suris înduioșat, îl sărută pe contele pe umeri și zise că-i e foarte recunoscător, dar că n'ar putea începe gospodăria fără trei zeci de mii de ruble în numerar.

— Cel puțin douăzeci de mii de ruble, conte, și mi vei face cambia numai de șaiszeci de mii.

— Da, da, bine, roști contele cu grabă: numai că mă vei ierta, dacă îți voi da douăzeci de mii de ruble, făcându-ți cambia tot de optzeci de mii. Sărută-mă.

XL.

Natașa împlinise în 1809 șaisprezece ani, adică avea vrsta pe care, numărând pe degete, i-o însemnase lui Boris ca aceea când ar fi trebuit să aibă loc căsătoria lor. Dar de atunci nu l' mai revăzuse pe Drubetzko: și când vorbea de el cu mama ei ori cu Sonia, spunea că între dânsii nu avuseseră loc decât niște simple copilării, la cari nici nu se mai gândea.

Dela plecarea lui la armată, Boris nu-i mai revăzuse pe Rostowi, cu toate că venind des la Moscova, trecuse de mai multe ori pe la moșia lor din Otradnoe.

Și Ana Mikhailowna venea mai rar la Rostowi; ea se arăta acum mai rezervată și vorbea cu entuziasm

— Csárdás — la Dobra. „Libertatea” scrie că la o petrecere românească din Dobra, pe la orele 3 spre zi, un oaspe străin, notarul care a venit și el la petrecere, a cerut o abatere dela planul de joc, ca să se joace și un „csárdás”! Față de această cerere tinerii noștri cer cea mai hotărâtă ținere a rînduiei nainte statorite a jocurilor, între care „csárdásul” nu este! Incepe să se facă tulburare, zgomot, acuși ceartă. Câțiva dintre ai noștri (și aceștia rău au făcut!) întrevin să se împace și capra și varza, mulcomese pe tineri să lase să fie cântat un pic de csárdás ca să se încunjure scandalul, că și așa n'are cine-l juca.

Tinerii s'au lăsat înduplecați, dar s'au purtat foarte cuminte: N'a jucat nimenea jocul străin, ei plini de mândrie s'au ținut departe de el.

Au urmat apoi iarăși jocurile românești, fără întrerupere, până n zori.

— Rectificare. În articolul nostru de ieri „Tripolitania” s'a spus că orașul Tripolis se înalță pe locul vechei Cartagene, ceea ce nu este corect, după ce vechea Cartagena se afla nu departe de orașul Tunis de azi. O greșală scuzabilă — credem. O greșală de tipar esențială, în acelaș articol, s'a strecurat în pasajul în care se vorbește despre trupele turcești din Tripolitania. Numărul soldaților turci nu e de 40.000, cum s'a culles, ci abia de 10.000.

— Culesul viilor în Măderat. În frunțașă comună Măderat com. Arad, culesul viilor se va începe în 5 Oct. n. c.

x Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onor mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului iuridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

— Atragem atențiunea onor. noștri celtori asupra anunțului György Menyhért & Co., prăvălie de pardesiuri de dame publicat pe pagina ultima a ziarului nostru

x Németh și Király, croitorie pentru domni Cluj, str. Tömö 5, anunță on. public român din loc și împrejurime, că au sosit stofe indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomodată, conform modei. Rugăm on. public pentru sprijinirea și mai departe.

x Atragem atențiunea publicului nostru asupra mobilelor lui George Stahl din Lugos expuse la expoziția de acolo.

și recunoștință de înaltele calități și de strălucita carieră a fiului ei.

După mutarea familiei Rostow la San Petersburg, Boris le făcu o vizită; și nu fără emoțiune se prezintă el la dânsii; amintirea Natașei era una din cele mai poetice amintiri ale sale. Cu toate acestea se duse la Rostowi cu ferma intențiune de a da să înțeleagă Natașei și părinților ei că legăturile lor din copilărie nu-i angaja nici pe unul nici pe celalalt la nimic. Intimitatea lui cu contesa Bezukhow îl stabilise bine în lumea mare, iar protecția unui înalt demnitar îi asigura o frumoasă situațiune în armată; în sfârșit, el plănuia să se căsătorească cu una din cele mai bogate fete din Petersburg, proiect care avea multe șanse de izbândă.

Când intră Boris în salonul Rostowilor, Natașa era în camera ei, și când i-se anunță vizita tânărului ea veni în fuga mare, cu chipul luminat de un zâmbet mai mult decât binevoitor.

Boris și-o amintea pe Natașa în rochie scurtă, cu ochii strălucitori sub buclele ei și cu risul exuberant al copilăriei. De aceea, când o văzu intrînd pe noua Natașa, el se tulbură iar chipul lui exprima uimirea și încântarea.

Natașa se simți fericită, văzând această expresiune a lui.

— Ei bine! o mai recunoști pe săgalnica ta printeșă? întrebă contesa.

— Cât te-ai făcut de frumoasă!

Natașa luă loc pe un scaun, și fără a lua parte la conversație, îl observa pe logodnicul ei din copilărie, cu multă băgare de seamă. El ședea pe fotoliu într'o poziție neglijentă și netezind cu dreapta, mînușă nouă din mîna stîngă, vorbea cu lenovie și din vârful buzelor, de distracțiile pe cari i-le oferea lumea mare, și își amintea cu ironie blîndă de trecut și de vechile

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerta. —

Tinerimea română din Șiria, aranjează Sămbătă, în 24 Septemvrie (7 Octomvrie) 1911, în sala „Casei Naționale” din Șiria reprezentație teatrală împreună cu dans. Inceputul la orele 8 seara.

Se va juca: I. „Fântâna fermecată” piesă populară în 2 acte, de Maria Doboș. II. „Fata emancipată”, monolog predat de domnișoara Aurora Ilica.

BIBLIOGRAFII.

A apărut și se găsește de vânzare la „Librăria Tribuna”:

A apărut nr. 19 din excelenta și îngrijita bibliotecă „Lumina” (București) cuprinzând:

„Traducătorul” o palpitantă povestire de popularul scriitor german R. v. Gottschal. Un volum de 128 pagini. Prețul 30 bani.

Iules Verne. Castelul din Carpați. Roman din viața poporului românesc din Ardeal. Trad. de Victor Onișor á 1.60 + 20 fil. porto. Ediția de lux Cor. 2.40 + 30 fil. porto.

Dr. Nestor Șimon. Vasile Nașcu, viața și faptele lui. Legată în pânză á Cor. 6.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu. „Tribuna” institut tipografic, Nichin și sava.

REISZ MIKSA

FABRICĂ DE

MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă Apollo.)

lor cunoștințe din Moscova. După zece minute se sculă și își luă rămas bun. El întâlni iarăși ochii curioși, provocători și cam batjocoritori ai Natașei.

După această vizită Boris își zise că Natașa îi plăcea tot atât de mult ca odinioară, dar că trebuia să înăbușe în el acest sentiment, pentru că însurându-se cu o fată fără zestre mare, și-ar compromite cariera. El se hotărî deci, s'o evite pe Natașa; dar după puține zile îi vizită iar pe Rostowi, apoi veni des, petrecând acolo zile întregi. El își spunea că trebuie să explice Natașei că să nu se mai gândească la trecut, că era prea sărac s'o ceară de soție și poate chiar ar fi respins.

Dar nu găsi nici odată momentul prielnic pentru aceasta, și în fiecare zi situația lui devenea mai încurcată. Natașa părea a l'ubi ca și odinioară, îi cânta romanele lui favorite, îi arăta albumul ei, silindu-l să scrie și el într'insul, îl oprea ca să-i vorbească de trecut, dându-i să înțeleagă că prezentul era mai frumos — și Boris pleca în fiecare zi mai perplex din casa lor, neștiind cum vor sfârși toate aceste lucruri. În vremea asta încetă s'o mai viziteze pe Elena și cu toate scrisorile ei pline de dojană, prefera să și petreacă zilele la Rostowi.

Intr'o seară, pe când contesa își făcea rugăciunile în genunchi, ușa scârțâi și Natașa cu picioarele goale în papuci, intră în odaie cu zor. Contesa se uită în altă parte, întunecându-se. Natașa, roșie și agitată, văzându-și mama în rugăciune, se opri brusc. Apoi, cum contesa urma să se roage, ea merse în vârful degetelor până la pat, se desbără de papuci, frecându-și picioarele unul de altul și sări în așternut.

(Pe scena)

Atelierul de dentură

Radu Novák

Arad, Tököly-tér 7.

==== Etagiul I. ====

Gruber Dezső

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj—Kolozsvar.

Colțul străzii Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul „Fészli”.

Noutăți în diferite soiuri de

PĂLĂRII

de domni și copii, albituri, cravate și toffelul de articole. — Prețuri solide. — Serviciu conștiincios.

Comandele din provincie se execută prompt și francate.

Doamnelor!

Este în interesul D-voastră ca să vizitați salonul meu de pălării din Arad, Strada Salacz Nr. 1. catul II unde se poate cumpăta pălăriile cele mai moderne, având depozit bogat asortat. Asigur pe stim. doamne de calitate bună și prețuri ieftine. Reparaturi se execută în timp scurt, conform cererei. — Rog sprijinul D-voastră

Maison Ritscher.

»AJUTORUL«
SOCIETATE PE ACȚII ÎN ȘEICA-MARE.

CONCURS.

»Ajutorul« societate pe acții în Șeica-mare are lipsă de un

practicant-cassar

pentru filiala ce o va deschide în Mediaș, cu un salariu anual de 1000 coroane, plătit în rate lunare anticipative.

Alesul dacă va corăspunde, după serviciu de un an va fi denumit funcționar cu drept de penziune.

Reflectanții să și trimită documentele până în 15 Octomvrie a. c.

Dela recurenți, se recere să fie absolvenți ai unei școale comerciale și cunoștința limbei maghiare.

Postul e de a se ocupa îndată după alegere.

Șeica-mare, în 25 Octomvrie 1911.

Diracțiunea.

Publicațiune.

Reprezentanța comunei promontoriale

ȘIRIA

a hotărît începerea

culesului general de Vii

pe 9 Octombrie st. n.

Antististia promontorială.

Șiria—Világos.

ANUNȚ.

În cancelaria notarială din Feneș află aplicare 2 tineri vărsați în afacerile notariale. Condițiunile reflectanților le voi comunica în scris.

Feneș, u. p. Zalatna.

Traian Radu,
notar.

ANUNȚ.

Caut un post de econoamă la vre-un protopop, preot sau învățător văduv, eventual și la vre-un avocat. Scrișorile sunt a se trimite sub »Florica 10« Temesvár, Poste-restante.

Birou de informații!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărît să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboșeală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad.

Atelier artistic pentru pictarea sticlei și mozaicuri de sticlă venețiană! Fondat în anul 1894.

Palka József,

Budapest, VII., Baros-utca 59.

— Telefon 62-32. —

Pregătește în ferești colorate pentru bise-stil modern rici în execuție simplă și artistică. Mozaicuri venețiene de sticlă. Icoane pentru altar, ornamente și statuiete pentru pereți în execuție artistică din material venețian. Modele și prospecte trimitem gratuit. La cerere mă prezint în persoană pentru luarea în primire a lucrărilor.

Cereți dela „Librăria Tribuna“ catalogul gratuit!
al cărților literare și lista manualelor școlare!

HUSTEN

In contra tusei, răgușelei și catarului nu e nimic mai bun decât

≡ **Bomboanele Réthy.** ≡

La cumpărare să grijim cerind anume fabricatele Réthy, deoarece sunt multe imitații nereușite — Originalul are pe cutie cuvântul »RÉTHY«. — O cutie 60 fileri.

Se capătă în ori-ce prăvălie.

Se primiți numai cele cu marca »RÉTHY«.

! Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta. !

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocesuale, administrative și comerciale, mijloacesc împrumuturi personale, ipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijloacesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii, experez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărare de izlaze și pășuni; efectuează totfelul de comenzi comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea,
advocat diplomat

VIII., Aggteleki-u. 10., I. 7. Telefon 171-27.

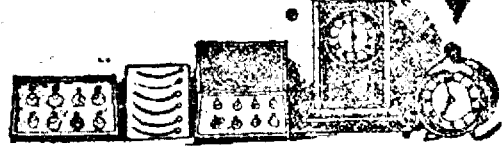
JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și clasornicar,
în Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászseben.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate.

Să fac orice reparații de juvaere și ceasornice de aur, repede precis și ieftin.

Serviciu conștiințos.

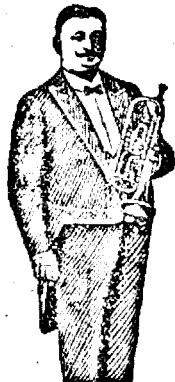
BRAUN ANTAL

fabricant de instrumente muzicale în
Temesvár. Centra, Strada Prinț Eugen No. 14.
(Casa proprie).

Cel mai mare și mai ieftin isvor de cumpărare în Ungaria de sud

în

instrumente: de alamă, lemn, de suflat, cu coarde și instrumente de bătut precum și părțile constitutive a acestora.

Reparațiile se execută artistic. Prețuri moderate.

Instrumente vechi se cumpără sau se schimbă. Export în mic și mare.

Mașinile de cusut pentru familie

sunt cele mai perfecte.

Cumpărați numai direct dela fabrică ori în chioscurile noastre, ori prin agenții firmei.

Societatea pe acții de mașini de cusut

Singer Co

Arad, József Főherceg-ut 9. sz.

(Vis-à-vis de biserica luterană).

La cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte în Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafeane bisericești.

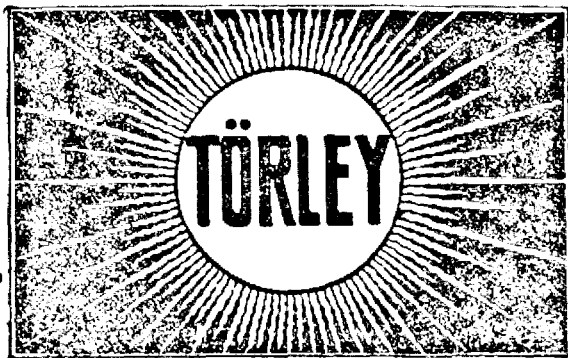
Ține în depozit icoane mari pentru drumuri de țară și dulceie.

Iosif Mendel

fabricant de mobile în Alba-Iulia Gyulafehérvár.

Recomandă în atenția Onoratului public magazinul său bogat asortat.

Serviciu prompt, prețuri ieftine, garanță deplină.

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD, Deák Ferenc-u. 20/a.

Cu onoare încunoștințez onor. public, că în bransa arhitectonică execut totfelul de întreprinderi de transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor. Cu planuri și bugete servesc la cerere. Comande primesc atât din loc cât și din provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă: *Teodor Cioban.*

Pentru sezonul de toamnă!

Recomand magazinul meu bogat asortat în

pălării
albituri, cravate și mițe

Mare asortiment în pălării de băieți pelângă prețuri fixe. Totodată recomand atelierul meu de blănărie pentru efectuarea a totfelul de lucrări ce cad în bransa aceasta pelângă prețuri moderate și serviciu prompt.

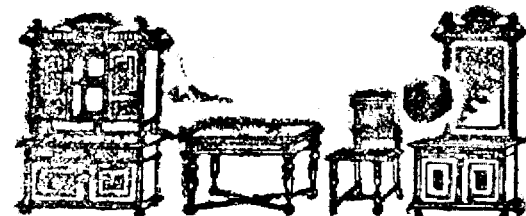
Cu deosebită stimă:

Joan Bálint (János)
Timișoara-Fabric. Palatul orașănesc.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthy

simplă artistică pentru edificii și mobile, în Sibiu—N.-szeben, Ellsabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI” din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu înscrisura »JACOBI«.

NICOLIN - Timișoara -
(Centru).
str. Takarékpénztár 4.

Articole de coafură specială.

Chignone, bucle, împletituri, turbane, plete, transformajii, peruce, bandouri.

Specialități de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

Primul salon pentru frizat, conservarea, ondularea, spălarea, colorarea și curățirea părului și a mânilor din Ungaria de sud. Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț curent gratis și franco.

Numai p. fumători

carți cu considerare în la sănătatea lor dau zilnic câte 1—2 fil. mai mult:

- Specialitate de club 120 foițe 20 fil. 70 „ 12 „
- O cutie de tuburi (100 buc.) 70 fil.

Marcă de scutire.

Se capătă pretulindenea.

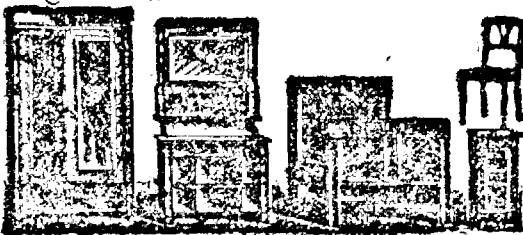
Cine trimite adresa la **Halász Ferencz, Budapesta** Strada Nefelets No 4. primește două cărți gratis.

La sfaturile medicale, foițele nu sunt imprimate, dar cu toate acestea au o marcă de scutire și apoi semnătura fabricantului „MODIANO”.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL

tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrare în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenia și fotolii.

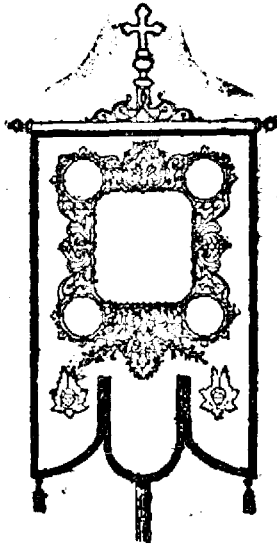
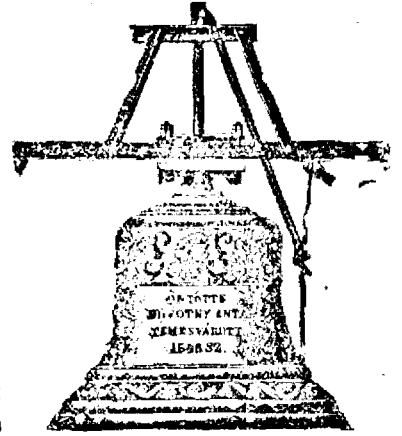
Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Buda 1896.

Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — sa violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sive stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și ajusturi bisericesti.

Intențiat la 1888

Telefon pentru camil. și araz 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

in colțului străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atenținea binevotoare atât a preoților cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

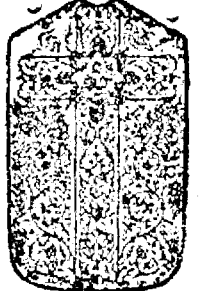
odăjdii, steaguri, cruci, statue

- sau altfel de ajusturi bisericesti -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale — necesare la formarea ajustărilor bisericesti. —

Pentru liferările mele lau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

OH! DOAMNE!

Mă 'nădușe afurisita de tusa!

In contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR” gyógytár
Budapest, VI., Váci-körut 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

»Pastilele lui Egger» m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Gyorok la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler Gy. Lajos. — O-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Füredi Ede örök.

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mozi, fabrici, ferme, etc.

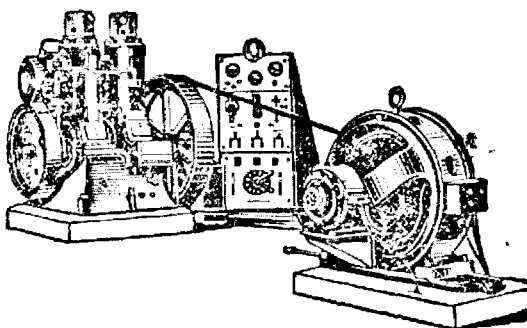
Motoare de olei brut **SWIDERSKI**

Motoare de München ptu benzina, gaz și gaz condensat

Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Auspiciile inginerilor și prelinimarele de apese le pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA”

soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64.

M. Schromm
mehanic
Braşov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atenţiunea onor. public din loc şi jur

marele său atelier mehanic aranjat în Braşov, Hósszú-utca 27, unde se efeituesc tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta bransă, precum:
maşini de cusut, biciclete, gramofone şi apaducte, pe lângă preţurile cele mai convenabile şi execuţie solidă şi punctuală.

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product higienic pentru curăţirea şi infirmusejarea feţei. — Înltură petele galbine, bubele pricunite de infierbântell, sgrăbunţele şi alte necurăţenţi de piele.

Crema aceasta zlua se poate folosi mult mai cu succes.
1 teglă 1 coroană.

„Ianer” pudră. E non plus ultra pudret. Bună la baluri, saloane şi de zilnic folosa, care acopere încreşurile şi e cu totul nestrlicăioasă. În culorile: roza, albă şi cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer” săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer” pastă pentru dinţi 1 doză, 1 cor.

„Ianer” apă pentru gură Bună pentru dinţii scorburoşi şi gingeil bureţoşi, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60, jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer” esenţă pentru păr Excelentă pentru înlturarea mătrătel şi contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Ianer” pomadă pentru creşterea părului. 1 teglă 2 coroane.

„Ianer” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur şi cărunţ. Nereuşita colorii e exchişă. La comande să se noteze că părul încărunţit în ce colorare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Ianer” apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, aurii, părul blond, roşu, chiar şi brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

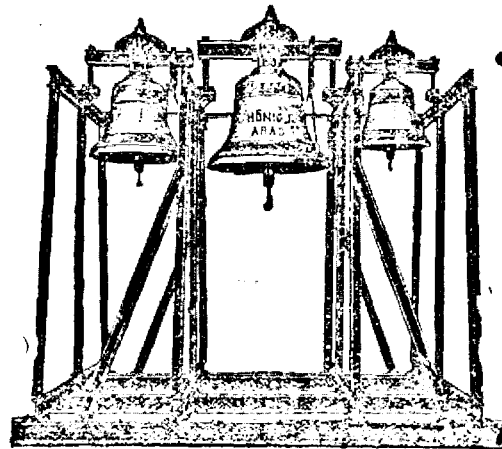
Discretă şi zilnică expediţie cu poştă. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacerilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer” leşite din farmacia sa ca valoare şi se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” alui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros F6-ut 70.

Frideric Mönig turnătorie, fabrică de clopote şi metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840.
Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanţie de mai mulţi ani şi pe lângă cele mai favorabile condiţii de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. şi reg. invenţie proprie, cari au avantajul că faţă de orice alte clopote la turnarea unui şi aceluiaşi e tare şi cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti şi postamente de fer, prin a căror întrebuinţare, clopotele se pot scuti de crepat chiar şi cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum şi turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziţie. Liste de preţuri şi cu ilustraţiuni la dorinţă se trimit gratuit şi porto franco.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureşului.
(Templomfestészeti Müintézet, Mármaroszigeten).
Cancelaria: Piaţa Erzsébet-főter No. 11, uşa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern şi foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare construir de iconostase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucişarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte şi a oricce soiu de icoane bisericeşti.

Renovăm foarte frumos iconostase şi altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră şi auritura lor o executăm cu cea mai mare artă şi cu preţuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual şi pe lângă plăţirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înţelegerea mai amănunţită — la faţa locului o facem gratis, cu planuri şi prospecte servim cu plăcere.

Motoare şvedeze pentru olei brut!
(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)
în poziţie orizontală şi verticală.
Maşini motorice ieftine şi sigure, se pot instala oriunde.
Motoare sistem Diesel.
Motoare cu gaz.

Motoare cu benzină,
în cea mai bună execuţie!
Execuţie promptă.
Surányi Victor
inginer tehnic diplomat,
fabricant de maşini agricole
Bpest, V., Alkotmány-u. 12.
Cereţi catalog.

Fabrica de tâmplărie instalată cu putere de maşini a lui Rudolf Gy. Brassai

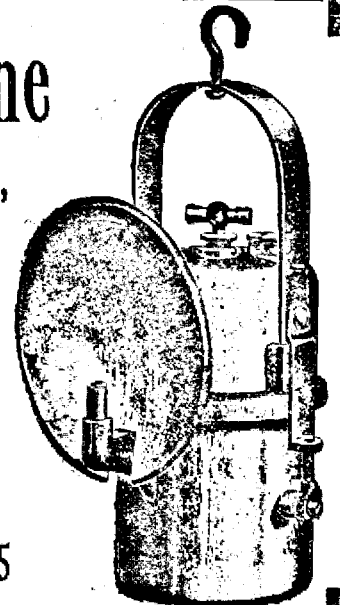
Orăştie (Szász-város) Strada Spitalului 10 (casa proprie).

Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie (măşarie) pentru clădiri, atât în loc cât şi în provincie. La comandă se pregătesc în orice stil şi calitate, mobile pentru camere de locuit, birouri, instalaţii pentru băcăni, farmacii, mobiliere pentru biserici şi şcoale, din lemn bun şi uscat, pe lângă preţuri convenabile. Planuri şi modele se trimit gratuit. Comandele se execută prompt şi conştiinţios.

Lampe pentru mine
şi tot felul de lampe cu acetylen,
fabrichează

Bartos Zoltán
fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55

Când creștin pe creștin se ajută pe Dzeu împrumută

In atențiunea stimatelor doamne române!

Vă rog, cereți pe o cartă postală mostre din diferite articli de modă și manufactură, diferite stoffe de haine mai moderne pentru costume (englezești și de Zsolna), ciucuri în ori și ce coloare pentru fuste, zefiruri fine, delainuri, grenadinuri, lüstere, satinuri, cretoane, pânză de Leinen pentru haine în toate colorile, șifoane, pânză curată (Rumburger). Cele mai moderne decorații pentru haine, danteluri etc. — Cravate, gulere, cămăși în asortiment bogat.

NICOLAE POPA, * LIPOVA, *
Strada Principală.

Două prăvălii, una de modă și una de manufactură pentru țărani.

Sprrijiniți pe comerciantul român!

Serviciu prompt și prețuri moderate.

Plima prăvălie românească în Lipova

La NAGYENYED
Com. Alsófehér

să se adreseze,
cine dorește a-și procura varietăți autentice de
POMI RODITORI
arbori pentru alee, plante de ornament conifere,
plante de împrejmuire, fructe cu boabe, puieti, etc.
VIȚE ALTOITE
(calitate superioară)
viță europeană și americană cu și fără rădăcini
(Catalog instructiv la cerere gratuit).

FISCHER & SOMP
POMI VIȚE ALTOITE

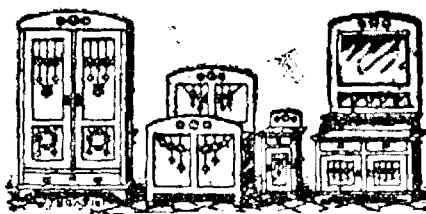
Expoziție permanentă în magazinul de mobile a lui Gheorghe Stahl din Lugos

Strada Bisericei (Templom-u) No 15.

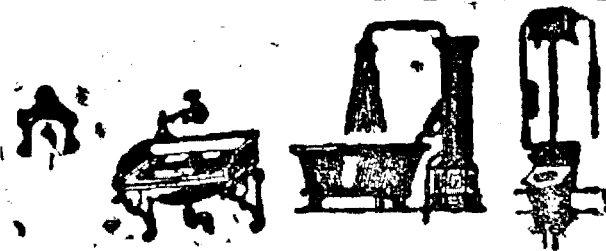
Recomandă totfelul de

mobile

de tâmplărie și tapițerie, cum și mobile pentru sufragerii, dormitoare, saloane și birouri, din lemn (Thonet), fier, aramă și piele, tablouri: peisage, nuduri și icoane, oglinzi, jardiniere, console, covoare pentru pat, mese și dușumea, otomane, draperii, perdele, etc. în asortiment bogat, calitate bună, fabricație proprie și prețuri ieftine. — Comandele se execută prompt.

Apa-ducte.

Ceie doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. 1.
cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 779.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școale. — Specialist în sondej. — Primește pe lângă condiții avantajoase înțerea în ordine și repararea caselor în cursul unu an. — Prospekte gratuit. Se angajează pe anul întreg pentru înțerea în bună rânduială a caselor și pentru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — noui care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

Mașini dinamice, motoare de benzin, locomobile de benzin, motoare de gaz, instalațiuni pentru mori, automobile de persoane, automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!
Catalog franco și gratuit.

Fabrica de automobile, mașini și mori,
— societate pe acții. —

Budapesti gép-, -malom- és automobilgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 14|.

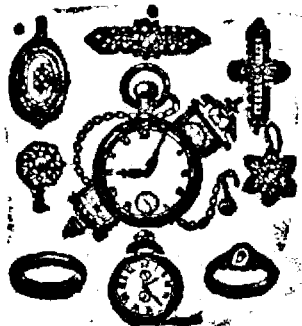
Gramofoane și plăci, Aprinzători original „Imperator“, lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

Carol G. Sadler

ciasornicar
gluva argin
și optic tu

Bestercze, Str. Spitalului 23.
(lângă „Hotelul Sahling“).

Mare magazin de:

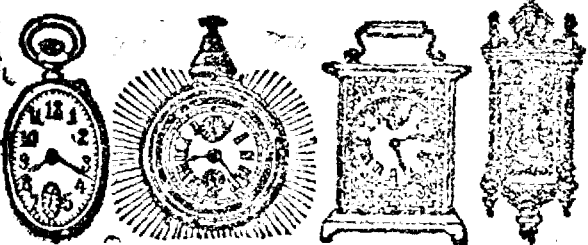
ciasornice de buzunar
din aur argin și din nickel.

Oroloage de părete, deșteptătoare și cu pendul.

Articli de aur și argin.

Articlii optici și ochelari de — Ratenow.

Reparările a tot felul de articli în branșa aceasta se efectuează cu conștiințiozitate și cu prețuri moderate.

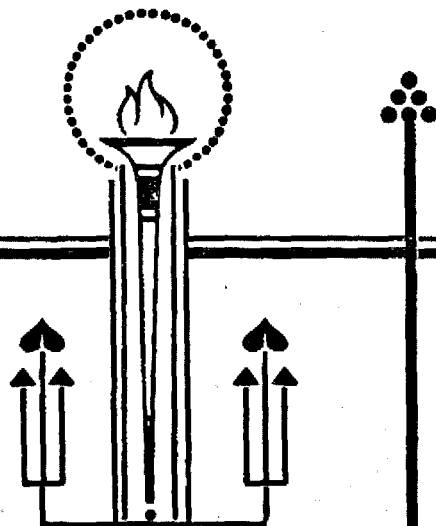

Telefon p. oraș și comitat 502.

TRIBUNA

☐ INSTITUT TIPOGRAFIC ☐
 ☐ NICHIN ȘI CONS. ARAD ☐

Atragem atențiunea onoratului public românesc asupra Tipografiei noastre care e bogat asortată cu cele mai noi și moderne litere și mașini instalate cu motoare electrice, se recomandă pentru tipărirea de foi periodice, cărți didactice, cărți literare, tipărituri pentru bănci: registre, acții, libele de depuneri, libele de plată cum și toate celelalte blanchete necesare. Bilete de logodnă, de cununie și de vizită, anunțe funebre, cuverte, afișe, invitații, reclame; cu un cuvânt tot ce se ține de arta tipografică. — Comandele se execută prompt și conștientios. Tot aici se pot abona ziarele: »Tribuna« și »Tribuna Poporului«.

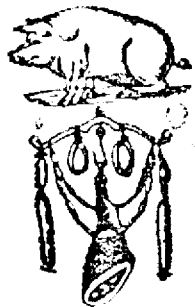

Réthy și Schreithofer

fabrică de cârnaț și mezeluri.
Instalațiuni electrice.

Déva, (Piața principală).

Recomandă carne proaspătă de vită, porc, vițel, oaie și miel, carne de porc afumată, cârnătării, slănină și unsoare în gros și în detail. La dorință liferează unsoare topită în vase proprii. — Cumpărătorilor vechi dă scădere la preț. Serviciu prompt! — Cereți catalog!

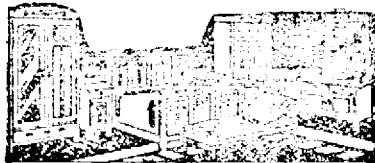
Lemnăria și fabrica de mobile
din Ungaria de sud.

(Délmagyarországi fűtőmunkáló és bútorgyár).

Timișoara

Fabrica: Elisabetin, Hattyu-u. 23.

Depozitul: Josefín, Kossuth-u. 17.

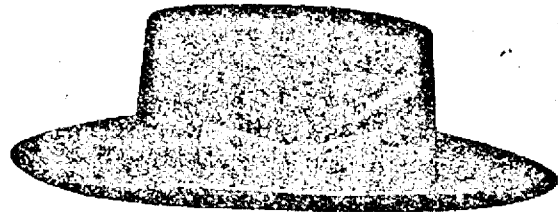

Avem în depozit: mobile p. dormitor, sufragerie, salon și locu-ințe garçon, lucrate în atelierul nostru, apoi garnituri de piele precum și mobile de aramă, executate după cele mai moderne și nouă cerinți. —

Comandele se efectuează grabnic și conștiințios, pelângă garanță demnă de toată încrederea. Prețuri convenabile.

Urmașul lui
Gustav Novák
păărlíer

și magazin de modă bărbătească
Timișoara-Josefin
Strada Ludovic Kossuth No 17.

Cel mai mare magazin de

pălării moderne

pentru domni și copii, precum și în articole de modă bărbătească și chipie pentru uniforme cu prețurile cele mai moderate și serviciu prompt.

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garanță o dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Gluj—Kolozsvár,
Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici străine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plătire în rate.

Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

Are în depozit pian: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl.

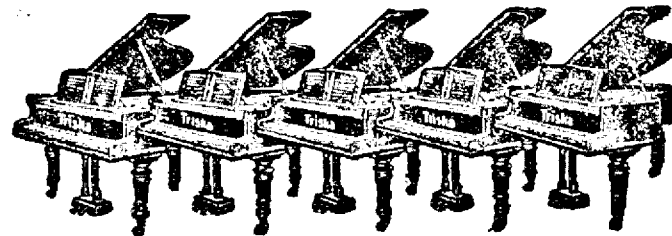
Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței.

Efectuează reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acuratețe.

10 ani garanță

și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință
stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.

S'A DESCHIS

prăvălia de pardesie de dame

György Menyhért & Co.

Arad, piața Andrássy Nr. 8.

Nr. telefonului 855.

Vis-à-vis de biserica Minorităților.

Nr. telefonului 855.

Mare asortiment în noutăți englezești de cea mai elegantă formă; modele originale în pardesii de dame și domnișoare pe lângă prețuri ieftine, fixe. — Comandele după măsură se execută în timp scurt. — În provincie la cerere se trimit mustre.